34.5.B.6

(2

REVERENDISSIMO PATRI

D. PHILIPPO M.

DE PACE

EX-ABBATI CAVENSI,

Abbati meritiſſimo Monaſterii S. Pauli extra moenia Urbis, ipſiusque Status, ac Territorii ſeparati in Spiritualibus Ordinario, ac in Temporalibus Baroni ſolertiſſimo.

H. C. & F. F. Felicitatem.

V*Erebamur quidem*, REVERENDISSIME PATER, *tuo conſecrare nomini munus hoc, quod forſitan levidenſe, & parvum*

A 2 *tuis*,

tuis, & alienis oculis videri poſſet; tamen audaciores, quam par erat, facti, non indignum tuis auſpiciis arbitrati ſumus, quum in eo egregiè cordatum Auctorem facilè agnoſcas, cujus quidem ingeniũ adeò ſublimia pertingit in hac concinnanda fabula, ut pene haud aliud quam tuum ſummum patrocinium non tantum poſtulet, ſed & flagitet; Ea eſt enim optimarum, ac nobilium rerum conditio, ut, ſicut optimis quibuſque, ac nobilibus ingeniis ſunt acceptae ferendae, ita & nobilioribus, & grandioribus animis ſunt conſecrandae. Et quidem quis tam vecors Auctoris eruditionem non miretur ſummam in tam eleganti ſcribendi genere? Adeò enim haec fabula, Plautinis, ac Terentianis jocis ac ſalibus eſt referta, ut Plautum ipſum, vel Terentium referre dixeris. Sub tuis igitur au-

ſpi-

ſpiciis libellus nunc primò ex Romanis Typis in lucem prodit ; Abundè enim conſtat, quàm tu literas lubenti amplexaris animo, quibus tam pulchrè litas, ut profectò nihil tibi antiquius ſit, quam eas excitare, ac promovere, ut niteant, floreant, exultent, atque nihil felicitati earum accedere poſſit optatius, niſi ut perpetuae ſint. Hoc a nobis exigit *ea Dignitas, qua ad antiquum Familiae ſplendorem hac demum aetate novum decus attuliſti, & ad quam te Merita tua, & eximiae in omni virtutum genere laudes extulere. Etſi enim tum ingenii viribus, tum morum praeſtantiâ Animus ornetur tuus, nihil eſt tamen, quod magis exoptas, quam virtutes tuas latere, Populi aurâ inani quacunque poſthabitâ, ut tibi verè ea Comici ſententia aptari poſſit* : Ut ſaepe ſumma ingenia in occulto latent ! *Prae-*

terimus libenter Nobilitatem , ac Splendorem Familiae, quam non intermiſſam a Majoribus es adeptus. Multos Patria tua vidit domi belliq; praeſtantes : & belli artibus imprimis claros Petrum, & Carolum de Pace, qui in Italiam ex Hiſpania cum Conſalvo Ferrando magno Duce advenere, Neapolitanum Regnum virtute ſua adepturi, alter Equitum, Caſtrorum alter Praefectus, de quibus ſatis Hiſtorici qui de Conſalvi expeditione ſcripſerunt. Praeterimus & multos, qui Pacis artibus, Conſilii prudentiâ, ſapientiaeque, ac Juriſprudentiae laude floruerunt. Praeterimus plures Eccleſiae Antiſtites, quos inter & duo Patrui tui, & Germanus Frater dudum claruere, ut jure quidem Hiſpaniarum Reges Familiam tuam & armis & literis *decoratam declarare minimè abnuerint. Haec omnia*

nia

nia libentiſſimè miſſa facimus; neque enim tua nobilitas ea eſt, quae miſerè Majorum praeclaris geſtis, ac Famae *incumbit, ſed ea, quae, propriae ſolum innititur virtuti. Quamobrem in te obtutum figimus noſtrum, in quo rariſſima quaeque Virtutum monumenta reperimus, nam a primis uſque florentis aetatis tuae annis in tam conſpicuo* Ordinis *S. Benedicti Inſtituto, ii qui tum ſummae rerum praeerant per omnes honorum gradus te lubenti animo extulerunt, quùm vigeſimum tertium aetatis annum vix egreſſus Cathedrae te primùm praefecerunt, ut tuis diſciplinis Juniores imbuerentur; Mox & Monaſteria haud pauca tibi dederunt regenda, ut gravitatem morum in te tanquam in exemplari ſuo caeteris inſpiciendam proponerent.* Nec *rudis tantum* Popellus *tuae curae concreditus*

 eſt,

eſt, ſed graviſſimorum Patrum coe-tus, qui humanioribus, ac limatio-ribus literis ita excolitur, ut quot ſunt in Orbe Chriſtiano eorum Coe-nobia, tot jure dixeris eſſe genuinae Pietatis, ac Doctrinae Emporia. At quid verbis indigemus, ubi non de-ſunt Res ipſae, quae in laudes quo-tidiè tuas debent prorumpere? Bi-nae illae Bibliothecae illuſtres, al-tera Cavenſis Coenobii, altera verò S. Pauli Urbis tuam jamdudum ex-pertae ſunt largitatem. Quando-quidem illam optimis libris (quos ſemper habuiſti in deliciis) locu-pletaſti: & Coenobium ipſum Ca-venſe Bonis, quâ ſacris, quâ pro-phanis inſtruxiſti; Hanc verò per-petuis annuis redditibus donaſti, quibus inſtructior quotannis Biblio-theca tuo beneficio redderetur. At nullum faceremus dicendi modum, ſi ſingulis recenſendis immoraremur;

Sa-

Satis enim ſe ipſa produnt omnium admiratione Liberalitatis veſtigia, quà Monaſticam Familiam es proſequutus. Sed veremur, ne longam pertexendo Orationem, Modeſtiam laedamus tuam; quae laudes tantò magis negligit, quantò magis meretur. Amplectere igitur aequo, ac lubenti animo, Reverendissime Pater, *munus hoc perexiguum, quod ſi eâ, quâ polles humanitate, & benevolentiâ acceperis, ſempiternum fore tibi grati animi noſtri monumentum pollicemur.*

AD LECTOREM.

NON illepidam, non injucundam materiam fore, imò tuo dignam genio ſperamus, Lector amice, unde conflatur haec Fabula. Eruditus Auctor etsì Juriſprudentiae addictus, tamen, ut quilibet frugi Homo, philoſophiae nomen dedit, & phyſicis animum adplicuìt, quod ſapienter ab eo factum, & conſilio bono. Quis fuerit hujus Fabulae ſcopus, fruſtrâ ſim, ſi dixerim, nam in prioribus pagellis continuò ediſces. Epiſtolam, quâ Principi Thomæ Caraccioli opus nuncupavit ſuum, integram damus, ne quid nobis vitio verti facile queat. Neapoli (quae Civitas eſt Auctoris Patria) primum ex typographiâ ſua idem Auctor ſuam Fabulam publici juris fecit an-

anno cIↃ. IↃcc. xxix. Verum quûm adhuc a multis deſideraretur, Amicorum conſilio eam iterum damus praelo, ne temporum injuriâ Literaria Reſpublica eâ aliquandò defraudaretur. Libri moles exigua eſt quidem, ſed & Inventionis amoenitate, & elegantiſſimo ſcriptionis genere, ſi caeteros non antecellit, ſaltem aequat. Utere interim diligentià hac noſtrà Lector benevole, ac Vale.

IMPRIMATUR.

Si videbitur Reverendiſsimo Patri Sac. Palat. Apoſt. Magiſtro.

Ph. Spada Archiep. Theod. Viceſg.

APPROBATIO.

Librum, cui titulus: *Neptunus ſive de Tutela Medicinae Colloquium*, ab Excellentiſſimo Viro Januario Parrino J. C. Neapolitano peculiari cum doctrina, elegantia, & lepore elucubratum, juſſu Rm̃i Patris Sacri Palatii Apoſtol. Magiſtri non oſcitanter perlegi, & quum nihil in eo offenderim, quod Catholicae veritati (fabuloſas enim, & commentitias Perſonas ad interloquendum appoſitè inducit) morum probitati, aut reverentiae erga Principes adverſetur, Romanis typis, & publicae utilitati redonari poſſe cenſeo. In quorum fidem &c. hac die 31. Auguſti 1739.

Antonius Cocchius in Archilyceo Romano publicus Anatomes, & Medicinae Lector.

IMPRIMATUR.

Fr. Joachim Pucci Sac. Theolog. Mag. Socius Rm̃i Patris Sac. Palatii Apoſt. Magiſt. Ord. Praedicatorum.

JA-

JANUARII PARRINI J. C.

NEPTUNUS
AD
THOMAM
CARACCIOLUM

Caſarboris Dominum, Turriſnovae Principem, &c.

VIRUM EXCELLENTISSIMUM.

PHilopoemenem, Romanorum, Graecorumque hiſtoriae referunt, ſi quando ei a bellorum adminiſtratione ocium obtigiſſet, plurimum temporis in bellicarum rerum meditatione ſolitum inſumere; ita ut vel iter faciens, vel Urbe

Vrbe animi gratia egreſſus ; id ludibundus ſecum ipſe cogitaret ; ubinam potiſſimum , ſi in eum ipſum locum forte fortuna cum exercitu delatus eſſet , caſtra metaretur , unde opportunius in hoſtes irrumperet , ubi inſidias locaret , quo fuſus fortaſſe fugatuſque ſe reciperet , commeatum , aquationem, & cetera, quorum ſatagere Imperatorium munus eſt , quonam pacto commodius expediret . Ex hac aſſidua belli commentatione adeo ſemper paratus , promptuſque ad omnes caſus , & ſubita praeliorum diſcrimina extitit , ut nemo firmiore animo Dux , majoriſque in re trepida conſilii eo fuiſſe perhibeatur . Hanc ſummi Imperatoris diligentiam ac ſedulitatem nos in umbratili hoc noſtro pugnarum genere, & forenſibus praeliis , pro virium noſtrarum captu , aemulantes , cum , prolatis rebus , Alcyonia ſunt circa forum , declamationes , ludicrorumque judiciorum pertractationes inſtituimus , ne diuturna ceſſatione ingenium deſuefactum hebeſceret ; ſimulque ut bonarum artium , quibus a pueritia ſtuduimus , aliquem uſum ea exercitatione retineremus . Quod cum ſaepe alias , tum hiſce potiſſimum contractioribus noctibus per ſummos aeſtatis calores efficere conati ſumus , Apol-

pollini, Aeſculapioque dicam ſcribentes Neptuni verbis, eoſque de ſubita Medicinae converſione, quae intra hos paucos annos accidit, rationem coram Diis omnibus reddere coegimus. Quo facto & communes locos, defendendi accuſandique neceſſitate, pertractavimus, artemque illam Lucianea feſtivitate reſperſimus. Id Tibi opuſculum, THOMA CARACCIOLE PRINCEPS AMPLISSIME, pluribus de cauſis debitum, inſcripſimus, ſubque Tuorum auſpiciorum umbra in publicum prodire voluimus; ut noſtrae huic literariae paleſtrae a Tui nominis amplitudine, & claritate nitor accederet: utque gratum erga Te animum noſtrum hoc qualicumque munere patefaceremus. Tanta vero in Te elucet excelſi praeclarique ingenii indoles, tanta eſt optimarum rerum cupiditas, ut nullus hercle dubitem, quin hoc obſequii noſtri, ac obſervantiae teſtimonium benigno, hilarique animo ſis excepturus. Etenim à clariſſimis Majorum Tuorum imaginibus non ſuperbiam, inanemque elationem hauſiſti, ſed comitatem, humanitatemque, queis potiſſimum virtutibus nobilem virum ſupra ceteros eluceſcere debere cenſes, non humiliorum contemptu, ventoſaque ſui ipſius admi-

miratione. Porro, cum Tu ex ea Gente ortus ſis, quae ſuis egregiis facinoribus, fortibuſque factis Terrarum orbem compleverit, praecipuaſque praeterea habeas ac peculiares Domus Tuae laudes, quae per quadringentos ferme annos ſummis belli paciſque honoribus, praeclariſſimiſque cognationibus, nunquam intermiſſo vetere ſplendore, floruit: pudore Tuo, morumque ſanctimonia effeciſti, ut in Te, tantarum virtutum lumine perculſi, nil parcius admiraremur, quam illuſtrium cerarum ſpectacula, quibus nonnullorum tota commendatio continetur. Sanè anguſti animi eſt, adeo magnis Majorum nominibus Tituliſque ſtupentem tumere, ut nihil proprii ad vetera decora addatur, omniſque laus in uno naſcendi caſu reponatur. Tu vero ab aſſidua accurataque hiſtoriarum lectione, quibus jure meritiſſumo maximopere delectaris, ut alia quamplurima, ita & illud aſſecutus es, ut Principum virorum, Regumque, ac Imperatorum famam, non a divitiarum affluentia, generiſque vetuſtate, nec ab ipſo Regali faſtigio pendere perſpexeris, ſed a virtute; qua tantummodo poſteritas laudes metitur, ſuperbiam, crudelitatem, ac cetera vitia, conticeſcente prorſus adulan-

lantium voce, inexorabili calculo ad perpetuam nominis infamiam, condemnans. Quamvis hanc animi aequabilitatem ac moderationem non a rerum ab aliis geſtarum monumentis petere neceſſe habueris, qui adeo domeſticis Avorum, ac Gentilium Tuorum exemplis abundas ut, cum Tuos tantummodo imitatus fueris, Te abſolutiſſimum in omni laudum ac virtutum genere praebere poſſis. Quapropter perge, ut facis, Vir Excellentiſſime novaque ſemper macte virtute, ut familiae Tuae claritudinem, qua tantopere mehercle nites, Tuo invicem ſplendore adaugeas, & quam a Majoribus Tuis Magnam accepiſti, eam maximam cumulatamque Poſteris tradas. Interea hos noſtros luſus, forenſiſque belli effigiem, quam Tibi hoc libello ſpectandam proponimus, volens libenſque perlege. Valde etenim ad exhilarandum recreandumque animum feſtiva, nec inerudita lectio facit. Quod quidem nos aſſidue experimur, cum à gravioribus literis ad has humaniores deſcendimus, noſq; hoc peramoeno ac ſuavi diverticulo oblectamur. Nec aliquem unquam adeo acerbum, durumque ſtudiorum noſtrorum Cenſorem fore ſuſpicamur, ut hoc noſtrum inſtitutum damnet, quieteque nobis,

atque hoc veluti laborum portu cenſeat interdicendum. Nam cur ceteris, vel ruſticationibus, vel ocio, & amicorum conviviis, aliiſque voluptatibus feriarum tempus detur inſumere, nobis probro vertatur, ſi quod ſomno, ipſiſque aliquando vitae opportunitatibus ſubtrahimus, id in haſce literas, ſummorum virorum exemplo, conferamus? Id autem non alia de cauſa a certis hominibus reprehendi comperimus, quam, quod Jurisprudentiam laedi, eique graviter offici cenſent, ſi vel punctum temporis in alia ſtudia inſumatur. Mihi vero, ut ſaepe nos inter nos, Caracciole *optime, collocutos memini praeteritorum ac noſtrorum temporum Oratores aliquando conferenti, ideo ab illa eloquentia nos videmur deſciviſſe, quod toti in Juriſconſultorum commentariis ſimus, cetera veluti inania ac ſupervacua, neſcio an optimo conſilio, deſpicientes. Quod vel hoc uno adverſae ſententiae propugnatoribus probare mihi poſſe videor, quod omnes, qui apud nos vel noſtra vel Patrum aetate ſupra ceteros eloquentiae gloria floruerunt, id equidem non a Pragmaticorum libris, ſed ab interiori rerum cognitione, philoſophia, hiſtoria, veterumque Authorum perpetua lectione aud du-*

dubie ſint aſſecuti. Nam quis cenſeat, Franciſcum de Andreys, cujus ingenii dum haec Civitas vivet memoria extabit, Seraphinum Biſcardum, Caeſarem Natalem, Cajetanum Argentum [Qui mihi unus inſtar omnium eſt: etenim, cum incredibili praecellentis ingenii niſu Latinas, Graecaſque literas, diſciplinas, arteſque omnes ita complexus ſit, ut nemo in unaquaque ita excellat, ut ipſe in omnibus, tamen Juriſconſultorum quotquot ſunt, vel fuerunt Juriſconſultiſſimus concordi hominum ſuffragio habeatur] alioſque hujus notae Oratores, non ab Academiae Spatiis, optimarumque Artium ſcientia, ſed a jejunis forenſium commentariis tantos, tamque praeclaros extitiſſe? Profecto id mihi nullo pacto extorqueri poteſt; neminem unquam dicendo valere poſſe, quem non philoſophia inſtituerit, ceteraeque diſciplinae erudierint. Sed haec alias & fortaſſe fuſius: modo quod ſupereſt expediamus. Etenim in alteram forte nos reprehenſionem incurſuros ſuſpicor, quaſi Medicos potiſſimum delegerimus, quos in hac noſtra exercitatione veluti per ludibrium traduceremus. Verum, ut ſatis etiam his faciamus, Te, Caracciole *Princeps humaniſsime ſatis locupletem Teſtem pro-*

du-

ducemus, qui in familiaribus noſtris colloquiis a me ſaepiſſime audieris, nullam modo in Europa univerſa Urbem extare, quae probioribus doctioribuſque Medicis floreat, quam haec noſtra, in qua poſt aliquot annos ipſa Medicina ſtabilem ſedem, fixumque domicilium poſuiſſe videatur. Nam quae unquam aetas, quae barbaries Borrelli, Cornelii, Portii, Capuae clariſſima nomina eſt deletura? Magna vero eſſet judicii perverſitas, & nimium coeca praeteritarum rerum admiratio, fato functos admirari, quorum autem praeſentium virtutem intuearis, eos illaudatos praetermittere. Nam Cirillum, Vitulum, Alterios, Portam, Creſcentium, Reliquos, quorum, ne nimius ſim, nomina praetermitto, ſummos ſane philoſophos, cunctiſque bonarum artium ornamentis praefulgentes, quis tam in noſtris rebus rudis, ac plane peregrinus eſt, qui neſciat, trans maria etiam & Alpes ab exteris gentibus celebrari? Itaque omnibus faciliſſime perſuaſum iri confido, me non ut tantos viros in ſcenam, contra quam meus pudor, eorumque authoritas poſtularet, deridiculi cauſa producerem, paucula haec luſiſſe; ſed tantummodo, ut veterem morem meum ingenii

exer-

exercendi obtinerem; & Medicinae potius nimis crebram viciſſitudinem, quam Medicorum inſtituta ſale jociſque perfunderem. Praeterea caſu mehercule evenit, non certo conſilio, ut hoc potiſſimum colloquium, quod tempore poſtremum eſt, omnium primum in lucem prodiret. Quod nos ſpeculatum doctorum hominum ſententiam mittimus, ut ſi, poſtquam erit deguſtatum genus hoc exercitationis noſtrae, aud adverſis eorum ſuffragiis id nos facere poſſe animadverterimus, continuo ad cetera vulganda, deſcendamus. Quodcumque vero aliorum hac de re futurum erit judicium, nos magnum certè operae precium laturos arbitramur, ſi illud ſaltem aſſecuti erimus, ut Tibi, cujus judicium tanti facimus, quanti fieri viri acutiſſimi debet, operam, ut eſt, in proverbio, minime quidem luſiſſe, omnibus vero ut grati, ut beneficiorum memores, quae plurima in me, Vir excellentiſſime, contuliſti, videamur. At jam Mercurium video, admoto ad os digito, ſilentium Patri facientem: audiamus ergo quid narret.

JUP-

JUPPITER . NEPTUNUS . APOLLO. MERCURIUS.

JUPPITER. Novum omnino ſpectaculum, Mercuri, & quod nunquam antehac exhibitum ſit, Diis omnibus hodierna die praebituri ſumus: Siquidem ad nos, ut noſti, e ſuis fluctibus & pumiceis ſpecubus Neptunus adſcendet cum Apolline judicio certaturus. MERCURIUS. Quod quidem, Pater, Tibi, nobiſque adeo omnibus glorioſum ac magnificum eſſe reor, cum ſummus Aquarum Regnator, quaſi unus è Deorum turba, ſponte ſua Tuo ſe & Coelicolarum ſuffragio ſubjiciat. JUP. Proinde Ego Te diligenter curare juſſi, ut omnia pro noſtra dignitate, potentiaque compoſita ſint; nam volo Fratrem meum quam honorificentiſſime excipere, & prae ſuis aquis, ſcopuliſq; Regni mei majeſtatem, atq; opulentiam oſtentare, maximo rerum omnium apparatu. Quae vereor, ut probe, atq; ex animi mei ſententia parata ſint, tandiu Te vidi oſcitantem, & quaſi mea juſſa faſtidientem. MERC. Jamdudum ſenſi, Pater, meam apud Te operam ſordeſcere, & pro nihilo eſſe. JUP. Curnam iſthoc, amabo? MERC.

Nam

Nam poſtquam Tibi vel ſenectus, vel valetudo fibulam impoſuerunt, nec amplius in taurum, aut aquilam verſus amores, ut olim, exerces, vix me aliquando praeterlabente oculo forte fortuna intueris, neque finis ex veteri illo more tuis ſecretis intereſse. JUP. Cenſen ergo, Fili, hoc ita fieri, ut memoras? MERCUR. Quidni cenſeam? Sane aud dubia res eſt. JUPPIT. Nugas garris. MERCUR. Quanta vero induſtria & ſedulitate hoc etiam tempore paterna juſsa capeſsam, ac voluntati ſubſerviam Tuae, non mea verba apud Te, ſed res ipſa erit teſtis. Quare jam paullulum hoc progredere ad locum, ubi pompam erigi imperaſti, ut videas nimiſne glorioſe modo me efferam. JUP. Faciam ſane quod mones. MERC. Quin ergo imus, Pater? JUP. Nil moror. MERC. I ergo prae, ego pone ſequar. JUP. Euge, Fili, euge! Ut ſcite, ut graphice diſpoſita omnia! Ut magnifice judicum ſubſellia exornaſti! Deorum autem Concilium nunquando ſedit decentius! Porro Te non eloquio tantum, nunciiſque & lucro praeeſse deinceps aequum eſt, verum Architecturam inſuper in tuam clientelam ſuſcipere, quandoquidem tam Te egregium hodie Architе-

tectum præbuiſti. Atque hoc pacto fortaſse de intermiſsa erga Te benevolentia mea queri deſines, cum videas propter unum hoc opus, Me tibi Vulcanum poſthabere, qui & ædes noſtras ſcientiſſime aedificavit, & fulmina mihi ad quotidianum uſum nulla mercede tamdiu jam præſtat. MERC. Hui! Palpo me aggrederis? At operam ludis profecto. Nam ego morem tuum non calleam, qui Tibi, quicquid egiſti, perpetuus fuerim comes? Qui, ut cetera ſileam, cum ſervili etiam ſchema amori tuo aliquando velificatus fuerim, nuſquam memini me, niſi nimium ſero, atque id ipſum ægre, a Te collaudatum; quamobrem .... JUP. Taceſisjam: audin ſtrepitum venientium? At at, Frater eſt, age, Tu cito convoca Deos: Ego ibo obviam Fratri, MER. Pudet me ſolenni die pedeſtribus aſſuetiſque verbis tam auguſtum Conſilium cogere. Ab Homero itaque ſplendidiſſima carmina mutuabor, atque ita digniorem praeconem agam. At enim vero quis Homeri verſus ferat hoc tempore? Sane nimis vetus Poeta eſt, & pleriſque Diis vix nomine tenus cognitus; quapropter officioſius me facturum puto ſi ſuetum uſque obti-

neam morem, ne me hujuſmodi vieta aevoque confecta ad eruditionem oſtentandam effodere Deorum vulgus criminentur. Audite ergo Dii omnes, mares, foeminae, Nymphae, Fluviique quotquot eſtis, ſecundae poſtremaeque claſſis Genii, & quicumque fruimini aliqua Divorum ſorte, omnes ad Conſilium citato gradu concurrite.Juppiter vos praeſto eſſe jubet. Agite ergo jàm,properate. Papae! Ut undique conveniunt plenis viis! norunt ſane quid modo vocentur. Heus vos Superi altiori illo gradu conſidite; vos vero Inferi, qui abs tenebricoſis locis advenitis, concedite huc ad dexteram. Ohe! iſtoccine pacto! non teſtudineum iſtum grandibitis gradum? Quid vero ocioſi adſtatis Medioxumi? quin ſedes haſce ad ſiniſtram occupatis? nam quae a fronte ſunt, eas marinis Diis aſſervari juſſit Pater; quos omni honoris ſignificatione excipi aequum eſt. Vobis vero minutiſſimis Diis, Laribus, Patellariis, iiſque omnibus, qui anguſtiſſimis finibus circumſcripti certis locis affixi eſtis, area haec deſtinata eſt, atque hinc de piano ſpectabitis. Perbelle. At jam omnes Jovi ſummo, Maximo, Optimo, Omniparenti aſſurgite.

te. JUP. Gaudeo ſane, Frater, quod mihi tam longo intervallo Tui conſpiciendi, atque adeo amplexandi facultas tamdem oblata ſit. Siquidem poſtquam inter nos paternum Regnum diviſimus, Iliumque evertimus Græcorum ultioni faventes, vix aliquando Te ab alto deſpexi vel tempeſtates ſedantem, vel Urbes & Terras tridenti quatientem. NEPT. Id quidem, Frater, aeque mihi acerbum fuit. At noſti miſeram imperandi neceſſitatem; in qua illud duriſſimum eſt, quod aliquando neceſſe ſit, ab eo quod vel maxime cupias, abſtinere. Ne te rebus gerundis muſſitent privatas voluptates praeferre; neve quam ad ſubjectorum ſolummodo utilitatem referre debeas, in propria commoda clament vertere poteſtatem. JUP. Nimis vera praedicas. Quamvis longe majus mihi negocium hominum importunitas faceſsat; quibus ſatisfacere utique impoſſibile eſt; in tam varias, tamque abſurdas ſcinduntur uſque ſententias, ac praeſertim qui ſapientes eos inter perhibentur, quibus noſtrae res, & noſmetipſi adeo diſplicemus, ut quandoque ſerio videantur inſanire, atque intemperiis agi. NEPT. Vetus quidem eſt Tua haec

 ad-

adverſus philoſophos querela; at quid ad Te?Ipſi poſtmodum maximas poenas pendunt dementiae ſuae. At ubinam, Frater, Citharoedus noſter eſt, cui mecum eſt dies haec conſtituta? Num fortaſse cincinnos vibrat calamiſtro? An potius in ſolum aliquem locum receſſit, defenſionem moliens ut inde in judicium adveniat meditatus? JUP. Nonne jam ſuo loco ſedet? NEPT. Nuſquam apparet. JUP. Viden contumaciam! I citò, Mercuri, atque illum continuo ad nos. Quin is? MERC. Nihil accerſito opus eſt;jam ipſe contendit huc quantum poteſt; reſpice dum ad dexteram. JUP. En tibi reus adeſt, Neptune: indue jam animos accuſatoris. NEPT. Ut venuſte, ut eleganter, ut amatorie concinnatus eſt! Ut bene pexit caeſariem! Credo, eum cum Daphnide, aut Hyacintho ſe ſe hodie congreſſurum arbitrari, aud cum Neptuno. JUP. Quid Tu? Unde tandem appares, o Phoebe? APOLL. Ne mireris, quaeſo Te, Pater, quod ad judicium aliquanto tardior advenerim. Nam Magnus me Serum Imperator properantem retinuit de difficili ſane re conſulturus: cui dum ſuetis ambagibus reſponſum involvere, atque obſcurare impen-

penſius curo,diei tempus me,quippe aliud agentem, fefellit. NEPT.Porro frater nimis veriſimile eſt quod narrat. AP:Verumtamen,ut harum rerum facies eſt,aud diutinam videor accuſatori meo moram injecisſe. JUP.Sede jam. Tibique,pro imperio ſilentium indico, dum optimus hic Patruus tuus actionem ſuam exequitur. AP.Fiet, Pater,ut jubes. JUP.Ageſis,Neptune;Tu modo ipſe moraris reum aeque ac.Judices.NEPT.Mirabitur forraſſe Deorum quiſpiam, & ſecum ipſe quaeret,cur poſt tam diuturnum ſilentium hoc potiſſimum tempore contra fratris mei filium inſurrexerim, ac de Medecina judicium inſtituerim. Cui ego poſtmodum de ſilentio meo ſatisfaciam, modo de judicii cauſis reſpondebo. Porro non ambitione, nec repentina aliqua voluntate, in propinquum meum, tot jam ſaeculis Medicam provinciam obtinentem, invaſi: neque ad accuſandum ea fortaſſe de cauſa deſcendi, ut eum ſuo veteri Regno exturbarem, meque in ejus locum obtruderem. Etenim non hac levitate ſum, nec tam humilia cum animo meo agito. Majus quoddam eſt quod me impulit, quodque, Judices, quam maxime noſtra

 om-

omnium interſit.Noſtis quam diuturnum & acre bellum cum certis hominibus geramus,noſtrum in res humanas imperium pertinaciſſime detrectantibus, ita ut(dubium ſane, majorine contumacia,'an caecitate) nec providere nos rebus ſuis affirment, nec quicquam boni pro meritis expectare a nobis homines debere, nec malum aliquod ab noſtra ira formidare. Cui generi hominum cur aegre ad haec uſque loca reſtiterimus non eſt neceſſe apud conſcios,participeſque narrare.Hoc vero tempore, cum homines non modo non juvari ſe ſe a Diis videant, verum ſuperbe ludificari fidem ſuam, ſeque innocuos occidi, niſi omnibus opibus & induſtriis contendimus, profecto hujus rei omnem cito ſpem deplorabimus. Quis enim ſatis aegrotorum querelis faciet? Quis ſurgentibus opinionibus hominum obviam ibit? Nam cum Medicinam, patefactis tandem iſtorum fallaciis, inclinatam omni ex parte & ruentem adſpiciant, & nihilominus Intonſum hunc noſtrum, ejuſque gnatum praeclariſſimum AEſculapium vetera illa ſomnia & commenta, ſuorum clientum ore,modo etiam impudentiſſime obtrudere, omneſque mortales

les ſuis egregiis reſponſis veluti gladio jugulare,anne dubium cuiquam eſt,quin, excuſſa demum omni opinione de Deorum bonitate & providentia, ad impietatem, tamquam ad aram, docti paſſim, indoctique confugiant. Qua de re cogitanti mihi illud optimum factu occurrebat, ut in tantis rerum noſtrarum turbinibus fluctibuſque, juvandos, tutandos, conſervandoſque homines certatim ſuſciperemus; atque ita effuſa beneficentia impiorum maledicentiam retunderemus, hujuſque mali truncum, imaſque ſtirpes tandem aliquando excinderemus; ne nobis ſit alternis pene diebus quaſi pro aris & focis decertandum. Cujus rei caput eſt, Judices, ut hunc Vatem Citharoedum,Poetam,ejuſque filium, qui nimium diu ſuis mendaciis nugiſque homines fefellerunt, atque acerbiſſime interfecerunt, a Medicinae gubernaculis ad oraculorum technas, cantuſque & cymbala relegemus. Atque ut alacriori animo in meam ſententiam eatis, mea jura vos edocere in animo eſt, quibus perſpectis, & hunc obrepſiſſe ad eam tutelam & ad me Medicinae patrocinium apertiſſime pertinere cognoſcetis. Principio cum homi-

mines, quae eſt humanae naturae condi-
tio, a morbis tentarentur, nec adhuc vel
a Medicis, vel a philoſophia opem exqui-
rere conſueſſent, naturam ducem ſeque-
bantur. Itaque ſimulac alicui ea tempe-
ſtate febri corpus incaleſcebat, illam ex
proximiore flumine aqua hauſta continuo
extinguebant, quippe qui ignem ſuper-
fuſa aqua quotidie viderent deleri atque
reſtingui: vel ob cruditatem & redun-
dantiam (quod raro admodum propter
illorum temporum frugalitatem & diſci-
plinam eveniebat) venter fortaſſe, aut
caput indolebat, dolores conſtantiſſima
abſtinentia ſedabant. Eodemque pacto
in ceteris ſe ſe morbis gerebant, cum no-
xia, & innoxia, utilia, atque inutilia ſola
experientia aeſtimarent, nondum fucatas
ſplendidaſque Medicorum fraudes, nec
egregie ad fallendum excogitatas iſto-
rum rationes cognoſcentes. Atque ita
quietum, nulliſque opinionibus contur-
batum primi illi mortales feliciſſime ae-
vum agebant. Tum iſte a Choronide,
quam tunc temporis perdite deperibat
(lepida plane puella, at quae uni viro
morigerari nimis ſervile duceret) AEſcu-
lapium, peſſimo hominibus auſpicio ſu-
ſce-

ſcepit. Et cum quo pacto eum ad divinitatis faſtigium eveheret aud facile inveniret, ſollicite circumſpicere omnia cepit, ac diligentiſſime excutere. Denique nihil opportunius ad eam rem, quam parabat, eſſe ratus eſt, quam artem quandam medendi hominum morbis comminiſci, quam filio ſuo veluti patrimonium traderet, occaſionem ei hoc invento praebere, ut tamquam Baccho Cererique propter vinum, & fruges evenerat, pariter & ille ob tale beneficium in Deorum Collegium cooptaretur. Coepit itaque apud aegrotos ipſe primum divino Numine abuti, alioſque ope ſua adjuvare. Poſt deinde cum jam gnatus adoleviſſet, magnamque jam inde calliditatis atque malitiae ſpem praeberet, amantiſſimus Pater paullatim eum apud homines obtrudere, in Eum, addito ad ſpeciem Chirone, medicinae opinionem transferre, eamque artem veluti propriam ad filium ſenſim rejicere. Cui praeterea, cum ipſe imberbis eſſet, barbulam adhuc puero affinxit, ut ſenilem, vereque medicam prudentiam praeſeferret. Ego, Judices, quamvis tunc temporis hujus fraudem ſatis compertam habebam, adoleſcentis

ambitioni nihilominus aliquid indulgendum ratus, in re praeſertim, ut tunc quidem erat, innoxia, facile me jure meo ſpoliari perpeſſus ſum. Quid verò opus eſt, AEſculapii in ipſis ſtatim Regni principiis efferatam crudelitatem referre? Nam cum fallendi artem, quam tunc primum cudebant, non bene adhuc divinus candidatus calleret, neque herbis adhuc, lapidibus, & quae poſtea invaſere, abuti coepiſſet, carminibus & incantationibus aegrorum mentes ſtupefacere ſolebat, aut ſono futilibuſque cantionibus demulgere; vel amuletis, ac hujuſcemodi inanibus myſteriis homines decipere conſuebat, ut deinde his ambagibus anxios, & implicitos tutius atque facilius obtruncaret. At ſatis ſuperque ea de re dictum eſſe cenſeo, ſi Te, Frater, dicam eo tandem ab illius ſceleribus adductum fuiſſe, ut fulmine eum ad Inferos aeternamque noctem detruſeris. Licet irae tuae cauſam, non illius nefaria facinora fuiſſe Pulchellus noſter affirmare non dubitaverit, ſed invidentiam, quaſi Tu egregiam AEſculapii virtutem, & ſummam, planeque divinam medendi ſcientiam, qua is mortuos etiam ad vitam re-

vo-

vocaret,aequo animo ferre non potuiſſes. Iſte vero ob dulciſſimi filii acerbiſſimam calamitatem incredibili rabie percitus, innocuos Cyclopas egregio ſcilicet ac memorabili facinore occidit, quod fulmen, quo Tu Gnatum ſuum perculeras, inſcii imprudenteſque conflaverant. Cumque abs Te ob tam immane ſcelus in Terram dejectus eſſet,ut erat omnium rerum,propter ingentem exilii dolorem, impatiens, coepit humanis negociis ſe ſe immiſcere, animoſque hominum variis rationibus conturbare. Tunc enim futurorum praedictione homines, rei novitate ſtupentes, perculit, atque in ſui admirationem convertit; Carmina tunc primum pangere ignaros antea harum deliciarum perdocuit: poſtremoque, cum nullis repagulis ejus ambitio contineri poſſet, nihil praeteritarum rerum memoria retardatus, denuo medicinam invaſit. O miſeram mortalium conditionem! quae cum innumeris ipſa malis ſcateat, ac maximis aerumnis ſuo fato ſubjiciatur, tantam inſuper plagam ab iſtius audacia accepit,ut ei nec tot ſaeculorum prudentia mederi unquam potuerit,nec,niſi aliquid hoc judicio Judices, proficietur, ulla in poſte-

rum aetas aliquam opem ſit allatura. Hic itaque, ut acceptam injuriam aliquo pacto ulciſceretur, Medicinam, quae antea liberis a Parente, qui ab Avo prius acceperat, nullo negocio per manus tradebatur, tam caecis involucris, obſcuriſque integumentis involvit, ut homines occulta vi numinis correpti, experientia poſthabita, qua duce tamdiu incolumes vixerant, hujus ambages, ineſtricabileſque fallacias amplecterentur. Cum autem Iſte in aqua, quam jure meritiſſimo optimam optimus Poeta appellavit, maximam vel ad omnes morbos vim ineſſe intelligeret, nec eam puram putam commendare e re ſua eſſet, herbulas, ut quaeque in manus veniebant, aqua macerabat, ſicque demum tamquam praeſentiſſimum pharmacum, mutato non colore tantum & ſapore, ſed ejus virtute aud leviter affecta, atque imminuta, eandem aquam venditabat. His artibus, atque hac potiſſimum ſapientia magnum ſibi nomen, & authoritatem apud mortales comparavit. Cumque exactis jam exilii temporibus in Coelum remigraſſet, homines, qui plerumque, neque quid expetant, neque quid oderint ſatis compertum habent, ſuperſtitio-

ne

ne inſuper, & errore mentis praepediti, hunc ſibi Tutorem, Patronumque in rebus ad valetudinem ſpectantibus abs Te ſuis votis expetiverunt. Ego, Judices, haec omnia videbam fieri, tamen quo tandem evaderent expectabam. At vero cum iſte, parum ſua authoritate contentus, Gnatum etiam ſuum, Te facillime [ut ſumus nimia erg a filios indulgentia] exorato, e vinculis, pallentibuſque Erebi umbris quaſi ad paternum Regnum rurſus extuliſſet, vicem hominum graviter dolui, Judices, qui duos Tyrannos, tot tantiſque cladibus exaſperatos, Dominos ſibi ſuis precibus imprudentes optaviſſent. Jamque ab eo loci hanc actionem mecum ipſe meditatus, neceſſitudine deinde, & ſueta mihi conniventia eas cogitationes in aliud tempus rejeci. Sed iſtorum importunitas atque ſaevitia longe meam patientiam ſuperavit. Etenim ut ſuam apud homines authoritatem ſatis invaluiſſe, profundaſque jam radices egiſse animadverterunt, immiſſis primo e ſuo gremio familiaque Podalirio & Machaone, deindeque aliis ad eam rem opportune ſuffectis, omnia pro libidine agere coeperunt, hominеſq; miſeris modis ludificare, atque occidere. Porro Judi-

di-

dices, optarem alium mihi reum, quam fratris mei filium obtigiſse: at quando aliter comparatum eſt, dicam ſin minus volenti hilarique animo,ſaltem omni prorſus odio, aliaque perturbatione libero, vacuoque. Sane brevi,Generoſo iſto praemonſtratore, ejus interpretes, atque internuncii adeo Medicinam labefactaverunt, ac rem ſuo ingenio maxime ſimplicem ita variam compoſitamque ad eradicandum genus humanum reddiderunt, ut ne veſtigium quidem ejus, quae antea fuerat, Artis Medicae ſupereſſet. Immo tam crebris mutationibus modo hanc, modo illam medendi methodum induxerunt; ut deſperati laboris eſſet pugnantes inter ſe diffidenteſque Medicorum opiniones aliquo pacto non dicam conciliare,ſed plane referre. Nam ad inſtar earum haereſum,quae plurimae in philoſophia ſunt, ſuas ſectas Medici quoque inſtituerunt, (quas ſingillatim referre hujus inſtituti ratio non patitur) atq;ut quiſque huic,vel illi ſcholae adhaerebant,ita in diverſa nomina,diverſaſque pariter ſententias ibant; ſuiſque diſſenſionibus,& concertationibus Medicinam, morbos, aegrotos, ſeque metipſos funditus conturbabant. Ita ut

non

non modo in quibus corporis partibus morborum ſedes eſſet,quove pacto eis mederentur minime inter Medicos conſtaret; verum, quod quidem incredibile videtur, nec quidnam morbi eſſet, aut quo vocabulo potiſſimum appellari deberet, conveniret. Quantas hinc clades, quae funera, quam ſtragem hominum cenſetis ortam eſſe? Inde eam rem aliqua conjectura aſſequi poteritis quod ſicuti militibus (quis crederet, Judices, militem inter, & Medicum exemplum conferri poſſe?) magnificum apud homines eſt, & glorioſum, hoſtes quamplurimos virtute, & armis obtruncaſſe; ita Medicis praeclarum, ac egregium habetur, ſua inſcitia, vel, quod verius eſt, fraude doliſque innumeros mortales interfeciſse. Siccine agi? Tam crudeliter, tam nefarie homines in hominum clades ruere? Communem cognationem, jura omnia, Deorum metum, ut Belliſſimo huic ſatisfiat, ſuſque deque haberi? Quid ergo cenſetis, Judices? Hunc iſtorum furorem in hominum generis perniciem crudeliſſime incitatum, retardandum vobis, an impertita impunitate inflammandum arbitramini? At audite, quaeſo, quibus artibus Poeta

no-

noſter mortalium infortunia adauxerit, divinumque etiam numen ad eos excruciandos adjunxerit; ut tandem cognoſcatis cuinam hominum ſalutem, vitamque commiſeritis. Porro, praeterquamquod aegrotis ipſe magnus vates & Delphis, & ubiq;gentium ex Tripode, & Cortina reſponſitaret, atque ita mirifice in homines illuderet, certam quamdam Filio ſuo reſpondendi facultatem attribuit, non voce tantum, & oraculo, ut ipſe, ſed alio pacto, omnino, Judices, novo atque mirabili.Nocturnum etenim vatem eum conſtituit, tenebraſque, & obſcuritatem maxime ad fallendum idoneas delegit, quo tempore ridendo ſane aſtu miſeras aegrotorum mentes circumageret.Nam in templis, quae plurima mortales (proh coeca hominum pectora!) AEſculapio per celeberrimas Europae Aſiaeque Urbes excitaverant, auro,argento,tabulis, ſigniſque, atq; omnis generis donariis referre, viſebantur attonitae ſuperſtitione mulieres, viriq; continuas noctes precibus, ac votis trahentes, Deique numen per ſomnia vanaſque ſpecies expectantes. Tum optimus iſtius filius non quidem primis noctibus, ſed octava demum, aut decima huic ſimiam

miam humano capite per ſomnum immittebat, illi ſerpentem ſua colla humeroſque ambientem, alteri ſemetipſum inflatis buccis, minantemque oſtendebat; atque omnes hujuſcemodi fallaciis circumventos, rerumque omnium incertos, ad Hariolos inſuper, & Onirocritas, pro malorum cumulo cogebat accedere. Quae omnia ex iſtius conſilio prorſus gerebantur; cum hic mentem, ac veteratoriam ſolertiam, ille manum tantummodo rei gerundae, ac vocem praeberet. Interea ſummis laudibus, ac honoribus caeci mortales iſtum extollebant. Phoebum vocabant, quem tenebras, & noctem appellare jure debebant; morborum expulſorem dicebant eum, qui univerſam morborum cohortem incredibili aſtu in ipſos immiſerat. Iſte autem, cum haec a ſupplicibus audiret, nec erubeſcebat, Judices, quod ſe tot laudibus, alia omnia merentem, celebrari intelligeret; nec tanto obſequio delinitus ſuae crudelitatis eum pro aliqua ſaltem parte pigebat. Nulla frons unquam, Judices, tanta impudentia, nullum os tam durum fuit. At magnum modo operae precium me facturum puto, ſi vobis egregia medicamenta indicavero, quae

quae iſti aegrotantibus per ſomnum vel per ſuorum Sacerdotum vocem imperabant Coeco: ut poſtquam ante ſuam aram procubuiſſet, tunc a dextera altaris parte ad ſiniſtram quam celerrime tranſiret, ibique expanſam manum arae imponeret, quam deinde oculis admoveret; Laterum dolore laboranti: cinerem e ſua ara; uni malvam ſuilloſque pedes, alteri mel & nucleos pineos; huic vinum, illi mulſum commendabat: omnibus vero anilia quaedam figmenta, ac nugaciſſimas nugas obtrudebat. Atque miras profecto naenias Chalcedone iſtiuſmodi oraculis Paflago ille Alexander aliquando excitavit; Pellaeoque dracone, & nobiliſſimis clariſſimiſque praeſtigiis Europae, Aſiaeque univerſae mirifice impoſuit; opulentiſſimaſque Provincias, ea religione praetenta, avariſſime compilavit; cujus apud homines ſempiternis monumentis hiſtoria conſignata eſt. At iſte non modo ea omnia ſciebat, & patiebatur, verum inſuper omni ope, auxilioque juvabat. O ſaevitiam incredibilem! Tu ne miſeros gementeſque, quibus auxiliari debueras, auſus es tam acerbe contemnere? Tu Deorum nomen tam indignis factis commaculare?

Tu

Tu imperium noſtrum propter importunam crudelitatem tuam in ſummum diſcrimen adducere? Atque omnia haec, ſi Dis placet, impune feceris? Omnem notam effugeris, omnem poenam perpetuo declinaveris? Sed hoc, Judices, veſtris ſuffragiis, veſtraeque ſeveritati reſervemus. Modo e diverticulo in viam. Ita Arcitenens noſter, ſtupefactis omnium late gentium animis, non cultu hominum, tantaque obſervantia mitigatus, crudeliſſimum in eos imperium exercebat. Adeo ut abs tuo ore aliquando, Frater, nimia profecto, & intoleranda iſtorum potentia memorabilem illam vocem elicuerit; quod poſtquam Parens Delphis, Gnatus autem Pergami oracula venditare, & cum mortalibus veluti familiarius colloqui inſtituiſſent, Tu ipſe jam Deorum Pater frigeres, & prope nauci numen tuum ab hominibus tuaeque vires aeſtimarentur. Ut autem faſtidium vobis, mihique dicendi laborem demam, caetera quam celerrime fieri poteſt perſtringam. Brevi itaque, Judices, eo res redit, ut puerorum more ab generoſis iſtis riderentur homines, & viliſſima quaeque, & ſordidiſſima, atque olentiſſima, pro optima cer-

certiſſimaque medicina obtinerent. Radices amariſſimae, baccae incredibili aſperitate, animalium adeps, oculi, cornua, & quid dicam ultra? ſtercora, urinae, ſperma. Nec mihi, meoque Regno pepercerunt. Frutices etiam noſtros, herbaſque aliquot, viſui fortaſſe, & naribus permulcendis idoneas, ceterarum rerum cumulo impudentiſſime adjecerunt. Nam quid me cenſetis, Judices, cum animo meo tunc volutaſſe? Cum viderem, me poſt tam gravem injuriam, ademtamque per fraudem Medicinae tutelam, ludibrio inſuper haberi, Regnumque meum hoſtili animo diripi, ſpoliari? At nihil unquam animo meo fuit aegrius, nunquam vehementius exarſi, (ut ad ea tandem veniam, ad quae jamdudum feſtinat animus] quam cum egregii iſti poſt diutinam conſultationem aquam omnino, quaſi magnam, gravemque perniciem, aut peſtem, repente ab aegrotorum ore, manibus oculiſq; etiam, ac cogitatione ad beſtias ablegaverunt. Nec enim ſatis ſibi ſaevire videbantur, dum aqua quantumvis mixta, & fucata mortalibus ſupereſſet. Omnem iis ad ſanitatem aditum intercludere, omnem ad longaevitatem viam ſaepire conten-

tendebant. Etiamſi nihil adderem amplius, plane, Judices, apertiſſime conſpiceretis iſtorum perverſitatem animi ſingularem, immanitatemque praedicandam. Nam quid tantum homines in eos commeriti ſuerant? Profecto Te, Pulcricome, nec facto, nec dicto laeſerant, non Epidamnium Regnatorem Immo Te unum omniũ Deorum impenſe colebant; Gnatumque maxime venerabantur, iis igitur pro honore cruciatus, dolores pro cultu, pro obſervantia mortem improbiſſime benemerentibus reddidiſtis. Igitur, Judices, poſt hoc praeſtantiſſimum ſcitum, aquarum nomen omnino a medicamentorum albo abraſum eſt, & Medicis capital eſſe coepit earum uſum, quocumque id pacto fieret, retinere. Hic ſi aliquis ſubreptitio aquae hauſtu [quod vulgo factitatum eſt, ſtimulante ſcilicet natura] e difficili gravique morbo evaſiſſet, continuo Medici oſtenti loco rem eſſe ajebant, Apollinique, & AEſculapio grates habendas, qui rem nempe mortem allaturam, in bonam ſalubremque vertiſſent. Et e contra cum aliquis vel repentina vi morbi correptus, vel ſuis malis medicamentis celerius, quam ipſi prolixe

lixe affirmaverant, interiiſſet, bibiſſe ſtatim eum ſcientiſſimi veteratores clamabant; aquaſque innoxias perfricta fronte taetricoque ſupercilio homicidii poſtulabant. Hac malitia, doliſque malis mortales ab eo quod optimum erat, abſterrebant, & paſſim aegrotos urebant, atque acerbiſſimo mortis genere igni ac ſiti necabant. Invexerant etenim iſtius Operae & Emiſſarii intolerabilem quamdam, & abſurdam medendi rationem. Nam ſaxa, herbas, vinum, fruges, metalla, & hujuſcemodi quam diligentiſſime per tubos quoſdam, varia arte, multiplicique compoſitos, excoquebant, & ſal inde, utque ipſi magnifice loqui conſueverunt, ſpiritum, vitamque ipſam extrahebant; nec quicquam unquam, niſi ex hoc latifundio aegrotis apponebant. Quorum domeſticis ac neceſſariis illud cum primis, Jovem Patrem, Deoſque omnes ſi ſecus fieret teſtati, imperabant, ut ne vel guttam aquae eorum ori admoverent; ſed [audite Judices ingenioſiſſimum, idemque ſceleſtiſſimum commentum] aquae vice globulos quoſdã cryſtallinos effingendos curaverant, queis in os conjectis, ſaevientem ſitim, ſeu potius clamantem naturam

ram fallerent. Atque ipſi Medici ſaepenumero hujuſmodi decipulas amoris, & benevolentiae ergo amicis aegrotantibus afferebant. Quod eo quidem recidebat, ut corpora humana, quae nonniſi juſto, regularique frigoris, ac caloris temperamento ſuſtinentur, & vivunt, maxima caloris vi primo mire ſiccarentur, deindeque veluti facibus admotis incenderentur. Quae Incendiariorum ratio ſub Septemtrionibus forte minus noxio conſilio excogitata, inter Vaeſevum deinde, & Dicaearchica ſulphura ab iſtorum diſcipulis importune nefarieque translata, ſub miti tepentique Coelo quaſi acapnorum ſtruem ad igni cremandam amoeniſſimam totius Terrarum Orbis Regionem excitavit. Quid ego vobis: Judices, tenebricoſiſſima, ac funeſtiſſima humano generi tempora narrem? Quaeve acerbiſſima funera iſtorum immanitas hominibus objecerit? Horret profecto animus, atque abs tam triſti luctuoſaque narratione oppido refugit. Quot enim creditis miſeras Matres moerore,& lacrumis confectas e ſuo ſinu raptos dulciſſimos natos, incredibili iſtorum crudelitate, dimiſiſſe? Quot infelicifsimos ſenes afflictos prae-

praepoſteritate Naturae, liberos ſuos ſpem ſenectutis turbato ordine compoſuiſſe? Quot ſponſas Junoni Pronubae dulciſſimaeque ſpei in ipſo aetatis flore ſubreptas, iſtorum ſaevitia Libitinae traditas eſſe? Quot honeſtiſſimas domus Patribus familias orbatas in ſempiternum luctum, ſummamque egeſtatem eſſe demerſas? Nequeo, Judices, nequeo crudeliſſima iſtorum facinora, infinitam, atque omnigenam ſtragem, acerbos hominum caſus, familiarum calamitates, Urbium clades, Orbis Terrarum vaſtitatem oratione complecti. Aud ſecus, Judices, eo medendi inſtituto necabantur mortales Medicorum manibus, ac ſi igni Coelum plueret [nec enim alia imagine tantum malum referri poſſe mihi videtur] totaſque late regiones incenderet. Moriebantur itaque homines, nec quo ſe verterent, quave ope tam grave incendium reſtinguerent, inveniebant. Donec eos deſperatio tandem, ſive eadem Natura, quae primum eos ad flumina, fonteſque perducebat, unde non ſuo peccato, ſed maxima iſtorum culpa aberraverant, Duce viro acerrimo, & experientiſſimo, quem nominatim appellare non eſt neceſ-

ceſſe, ad aquas denuo reduxit. Quo facto ſalus, valetudo, ſpes bona continuo ad homines remigrarunt, quae omnia iſti, veluti oſtraciſmo ab omnibus Terrarum confiniis jampridem expulerant. Ego vero magnam modo mihi facundiam, dicendique copiam optaverim, qui poſſem ingentem hominum laetitiam, mutuaſque gratulationes explicare, quibus inter ſe mutuo gaudio exultantes triumphant, quod ad haec potiſſimum tempora reſervati ſint, quibus tam leni, jucundoque medicamine ad valetudinem recuperandam uti detur: nec amplius amarulenta, & novercalia illa pocula cogantur maximo gemitu, & totius corporis tremore ſorbere. Mortemque ipſam gratulantur longius abeſſe: atque eo ipſo tempore, quo ad vaſa conclametur, extremamque neceſſitatem ſubire neceſſe ſit; eam non ita truci terribilique facie videri, quippe quam ſemper ſpes, expectatioque quaedam bona comitetur. Etenim cum in omnibus fere morbis, quicquid iſti contra effutiant, eandem propè vim aquas habere experiantur, eaſque non febribus tantummodo omnigenis, ſed & vulneribus [quae vetuſtiſſimis temporibus con-

 ſue-

ſuetudo tenuit'] & difficillimo cuique lethalique morbo, apoplexiae,pleuritidi, hydropibuſque ipſis, ut hoc uno omnia complectar, praeſentiſſime mederi, cur, obſecro vos Judices, non ad ſummam uſque diem, veriſimili ſpe, & quamplurimorum exitu confirmata teneantur? Cum praeſertim moribundos vulgo videant, animamque jam agentes, & tantùm non efflantes, ab iſtorum interpretibus certiſſimis ſuffragiis morti damnatos, uno aut altero gelidae hauſtu illico reviviſcere. Nolite enim arbitrari, Judices, poſt excuſſas tenebras, veteremque caliginem, aliquid clarius, aut vulgatius apud homines eſſe, quam mirabilis aquarum virtus, quas ſibi vitae, ſanitatiſque vindices extitiſſe adverſus taeterrimam iſtorum tyrannidem arbitrantur. Summos viros ante oculos habent, quos aquae ab ipſis mortis faucibus, inſpectantibus, atque moerentibus Medicis, eripuerunt. Vident quotidie Virum Patricium, egregie moratum, & quod apud iſtum nonnihil valere debuit, Muſarum delicium, incolumem valentemque volitare, quem extremo ſpiritu jacentem, ac pene exanimem luxerint. Vident ampliſſi-

ſimum genere, literis, fama Senatorem, Tuum, Minerva, corculum, jus integerrime, & ſapientiſſime dicere, quem aliquando magna Civium ſuorum jactura iſti, quantum quidem in iis fuerat, e medio plane ſuſtulerant. At quid ſingulis enumerandis immoror? Nullam ego domum, nullum hominem eſſe affirmo, quin ei aquae magnam aliquam utilitatem attulerint. Quibus rebus nemo veſtrum eſt, Judices, quin illud eveniſſe arbitretur, ut nimirum iſti, ſuorumque ſomniorum propugnatores, detecta jam, conteſtataque innumeris exemplis veritate, ſin minus alia de cauſa, pudore ſaltem deterriti ſint, atque a fallendi conſuetudine inviti tandem receſſerint. Sed tanta in iſtis eſt neſcio an dicam contumacia, & impudentia, vel diritas, & immanitas, ut obfirmato animo eandem conſtantiſſime ſemitam terant; grandiloquentiaque inſuper, & exotica eruditione, atque vocabulorum portentis, nimiumque equidem callida ſimulatione prudentiae ad mendacia ſua confirmanda abutantur. Et cum aegrotos e vetere ſuo inſtituto confecerint, tunc demum deſperatis rebus omnibus, ad aquas eos ire jubent; ut hoc

pacto in periculoſam nimium aleam aquarum virtutem conjiciant, unde admodum difficile ſit, eas ſalva integraque exiſtimatione ſemper evadere. Atque hic illud obiter a Te, Medicinae Parens, exquiſierim, cur confecto tantum acciſoque corpori aquae mederi poſſint, valido firmoque non item? At nobis qui Tua iſta praeclara ſapientia aud inviti caremus, videbatur, quod ſolae ſuoque Marte in deſtituto corpore aquae poſſunt, id in ipſis morbi principiis, viribus, robuſtoque corpore adjutas validius & certius, fore praeſtaturas. Quid Tu verò ais Herbipotens? Fallimur nempe; ita aſpere frontem contraxiſti. Verum uter decipiatur hujus judicii eventus patefaciet: modo quae ſuperſunt tranſigamus. Sane nonnullorum Medicorum ſuaviſſimum eſt, medendi rationem agnoſcere. Nam hi diffiſi rebus ſuis, priſcaſque fabellas magnam partem reiicientes, aquis vero (quas pauci admodum ab iſtis transfugae bona fide amplexati ſunt, atque ad aquarios ex animo defecerunt) nec damnatis magnopere, nec commendatis, in infinitam dubitationem demerguntur; atque ita Medici monogrammi anxio in-

cei-

certoque vultu taciti ſedent, primo ſeptimum valetudinis diem, inde decimumquartum; & demum aegroti mortem vel ſanitatem expectantes. Verum ne videar ignaviam, ingeniique imbecillitatem hominibus crimini vertere, quod nimis acerbi accuſatoris eſſet ad maximum iſtorum ſcelus, idemque occultiſſimum; Judices, tranſibo. Quam etenim rem generoſi iſti palam incoeptare non audent, eam occulte cuniculis oppugnant. Nam cum aquas a morborum curationibus expellere, ne prorſus decoquant, accifis rebus ſuis omnino neceſſarium ducant, nec tam recenti re, unanimique omnium hominum conſenſu, id aperte aggredi poſſint, plani, vaferrimi, qui nullum laborem, locum, aut fraudem ad priſtinam dignitatem recuperandam ſibi praetermittendum eſſe cenſent, illud modo e penitiſſuma fallendi arte expromſerunt, ut cum maxime aquis inſidias ſtruerent, tunc maxime bona fide iis uti, atque in ſummo precio habere exiſtimarentur. Etenim in omnibus fere morbis (idque quo poſſunt ſerius uti monuimus) aquas adhibent, neque eas ullo in conventu illaudatas ire ſinunt, ſed quaſi ex

 ani-

animo illarum virtutem ultro admirantur. Interea illas modo calidas, modo tepentes, raro frigidas praebent, nunc modice ac dubitanter veluti ex occulta quapiam ratione, nunc profuſe & plenis rivis, dandique methodum non unam uſque ſervant, ſed variam incertamque. Atque in uno eodemque aegroto omnes haſce vices quam ſaepiſſime alternant, ut quem calida incoeperint, frigida, deindeque tepenti curare deſinant, & mox converſa repente medendi ratione, aquas omnino abjiciant, aliiſque medicamentis utantur. Saepe etiam pulverem aliquem aquis, vel herbam, aut oleum, quaſi aliud agentes, admiſcent, ut paullatim non in aqua curandi vis, ſed vel in ſua methodo, vel in iis, quae aquis addunt, ineſſe videatur. Si qui vero tam crebra importunaque mutatione & miſcela confecti moriuntur, eorum obitus aud dubie ad aquas referunt: verum id modeſte nimium faciunt, ne ſe ſe ipſi prodant, dolique tam bene naviterque excogitati fructus per imprudentiam amittant. Ita diligentiſſime ab ſua ſimplicitate, quod caput rei eſt, optimoque iis utendi inſtituto aquas abducunt, atque in ingentem

paul-

paullatim ſuſpicionem, propter nonnullorum interitus eas conjiciunt. Inde cum ſtudia multitudinis ſenſim deſuefactae deferviſſe intellexerint (quod ſerius, ocyus eventurum eſſe confidunt) tunc demum rupta, ut ajunt, teſtudine, apertoque Marte aquas omnium fraudum ſuarum everticulum, aggredientur: Quas cum nullo praeſidio, ac ne populari quidem opinione munitas faciliime expulerint, tunc in vetera mala, priſtinamque ſervitutem mortalibus recidendum erit; quibus fruſtra fuerit aliquando veritatis lumen affulſiſſe. Proh ſumme Juppiter! Te enim appellabo, mi Frater. Quid expectas? Quid ſedes? Nonne jampridem univerſam fulminum tuorum iram in iſtos, iſtorumque emiſſarios oportuit eſſe converſam? Viden quo tandem ob paucorum audaciam, uniuſque iſtius compendium res humanae redactae ſint? Sane aequum eſt, ſin minus Te praeterita tetigerunt modo ſaltem conſulere calamitatibus hominum, iſtorumque furorem in poſterum pio bonoque conſilio celeriter antevenire. Licet enim ad id nulla neceſſitate cogereris, miſericordia tamen, quae maxime omnium Deum de-

 cet,

cet, ad ſublevandos, recreandoſque homines deberes adduci. Nihil hic de jure meo loquor, nihil de debita mihi Medicinae tutela mutio. Veſtram ego rem, Judices, ago. Deorum imperium & majeſtatem hoc judicio periclitari confirmo. Videte quaeſo, nec vos nimis ſero Indulgentiae veſtrae poeniteat; Tempeſtive conſulite rebus veſtris, quae, ut eſt in proverbio, in acie novaculae conſtitutae ſunt: Tempeſtive veſtris ſuffragiis conſulite vobiſmetipſis. Neu ſinite ut iſti, quae jam valide quateſecerunt Imperii veſtri fundamenta, perpetuo ac funditus evertant: quod equidem, ſi iſtos aliquis caſus ex hoc judicio incolumes eripuerit, cito perfectum iri confidite. Nam quid cenſetis denique conſilii capturos homines, cum ſe ſe, liberos, uxoreſque ſuas veluti victimas animadvertent iſtorum furori atque acerbitati a vobis permiſſos, ac traditos eſſe? Scilicet ſupplices ad veſtras aras confugiunt: auro, argentoque, atque ebore templa veſtra decorabunt: hoſtias de more immolabunt: Vos pro bonis, & beneficentibus habebunt: Nihil, judices, nihil vobis apud homines reliquum erit: Imperium, nomenque ipſum

Im-

Imperii veſtri, quod jam ſatis grave eſt, juſtiſſimo dolore incenſi, confeſtim pervertent, excutient, delebunt. Quod vero ad me attinet, illud velim vobis, Judices, pro inconcuſſo eſſe, me nòn ut iſtorum calamitati inſultarem, quod improbum eſſet, neque ut Medicinae praeeſſem, quod ambitioſum & puerile videretur, hunc laborem ſuſcepiſſe; verum ſimul ut genus humanum tantis cladibus afflictum atque confectum ſublevarem, vehementer enim ejus malis permoveor, atque ut noſtris omnium rebus, quae porro praecipua accuſationis cauſa fuit, quoad ejus rei facere poſſem, patrocinarer. Nec enim tanti apud me Medicinae tutela eſſe potuit, ut ideo Regalis faſtigii oblitus veſtro me judicio ſponte ſubjicerem, Fratris mei amantiſſimi filium accuſarem, tantaſque turbas in meammet, Judices, domum excitarem. Nam licet meis viribus, aquis nimirum, in quas poſt diviſum Imperium ſolus Regnum obtineo, pene omnia, rejectis iſtorum figmentis, in medicina aud dubie conficiantur; potuiſſem tamen in tam levi negocio mea jura modo etiam negligere, vel Apollinem ipſum vice mea in eam ditionem ſubmittere.

Niſi quanta in nos tempeſtas excitaretur, quanta, Coelitibus impenderet procella, proſpexiſſem. Itaque ſi Vos vel iſtius gratia, vel alia quaepiam privata ratio abs recto, utilique ad injuſtitiam, malumque tranſverſos rapiet; me ſcitote, Regem nihilominus fore, nec quicquam adverſo judicio mali ſubiturum; Vos vero omnes, quod, ut praedictum recordemini, qua poſſum maxima voce praenuncio, cum nullo pacto homines veſtrum ſint Numen ulterius veneraturi, nec thura & hoſtias unquam deinceps oblaturi, neglectos, atque contemtos, pro Deorum inſignibus poſt hac vix nectar & ambroſiam retenturos.

JUPP. Euge!, Frater, Euge! Sane ignorabam, tantum Te in eloquentiae ſtudiis proceſſiſſe. Atque equidem miratus ſum, Te tam grandem natu juvenili alacritate tamdiu declamitaſſe. At, ſi videtur, Apollinem audiamus. NEPT. AEquum eſt. JUP. Ehus Tu, loquere, ſi quid habes.

APOL. Fateor, Judices, me dum Patruus meus diceret, vehementer addubitaſſe, utrum accuſationi ſuae adverſa oratione reſpondere ſatius eſſet, an Medicis, & Medicinae

nae tacitum volentemque cedere, atque omnino ſilere. Et quamvis ad ſilentium animus meus proclivior erat, vicit nihilominus, ac omnem dubitationem meam fregit cogitatio illa, ne ſi tacuiſſem, vel judicium veſtrum me ſpreviſſe ſuſpicaremini, vel rerum mearum deſperatione potius, quam pudore, & verecundia adductum, tam vetere dominatu decedere crederetis. Surrexi itaque, ut eam vobis ſuſpicionem adimerem, ſimulque, ut nudam nulloque oratorio indumento perſonatam veritatem ante oculos veſtros conſtituerem. Qua perſpecta, ſicuti pro certo habeo, vos fallaciam, & imbecillitatem rerum, ac rationum, quibus Patruus meus uſus eſt, nullo negocio deprehenſuros, ita a vobis, Judices, & ſapientia fideque veſtra maximo opere, ſummiſque precibus poſtulo, ne magna accuſatoris authoritas; quam unice mihi hoc judicio pertimeſcendam intelligo, me, gnatumque meum innocentes pervertat. Itaque eo animo me, obſecro, audiatis, ut antecaptas animis veſtris adverſum me opiniones, tantiſper, dum loquor, ſeponatis; utque poſtquam ſingulis accuſationis partibus reſpondero, tunc demum,

libratis utrinque rationum ponderibus, ad judicandum deſcendatis. Te autem, Neptune, itane aſpere, ita infeſte in me, meoſque invehi decuit? Tam putidis maledictis, tantaq; acerbitate ultro in meam, & Medicorum famam incurrere? Quid durius unquam, aut odioſius ab inimiciſſimo adverſus inimiciſſimum excogitatum eſt? Nequeo profecto ſatis tragoedias illas mirari, Judices, quas in ipſo ſtatim Orationis limine accuſator noſter excitavit: vereri ſe, ne propter meam, filiique mei crudelitatem, atque malitiam, adeo impiorum ſententiae invaleſcant, ut vulgo homines, abjecta omni de Diis opinione, impietatem veluti ſacram anchoram amplectantur. Ingemui, Judices, tanti criminis invidiam mihi a conjunctiſſimo meo propter effraenam ambitionem ſuam inuri. Egone, Neptune, qui ſummos labores pro mortalium commodis maxime omnium Deorum ſuſceperim, ac modo ſuſcipiam, luce eos quotidie, caloriſque temperamento enixe juvando, nec non per templa paſſim intrepidis rebus reſpondendo; Egone, inquam, ad impietatem mortales compello? Ut autem me tanti ſceleris inſimulares,

amo-

amores mihi, ac exilium exprobraſti, calamitatem filii acerbiſſimam objeciſti, aegros, herbas, aquas commentus es. Haeccine ſomnia, haſce tenebras in me Patruum meum cudere? Scilicet veſtra ei Majeſtas, veſtrumque, Judices, Imperium cordi eſt, qui arctiſſima ſanguinis vincula, Jovem, Joviſque filium, ob leve incertumque compendium, ſuperbe contemnit. At jam ex abrupto hoc, & deſultorio dicendi genere ad perpetuam orationem me conferam, atque accuſationem veſtigio premam, daboque operam, ne quid, aut noſtram memoriam effugiſſe, aut doloſe diſſimulatum eſſe videatur. Cum me igitur Pater, ob inconſultum illum furorem, Judices, in Terras ablegaſſet (nec enim nugari de primis illis temporibus cum Neptuno ferunt haec noſtra tempora) quandoquidem mihi inter mortales verſari, vitamque agere neceſſe erat, exiſtimavi, nil mihi antiquius eſſe debere, quam eos, quibuſcum viverem, quammaximis beneficiis afficere, noſtrique apud eos hoſpitii memoriam ſempiternam relinquere. Itaque, cum eos rudes, & agreſtes offendiſſem, verſibus, & cantionibus, Deorum facta,

&

& potentiam magnam partem continentibus, cœpi ipſorum feritatem ſenſim mollire, atque ad humaniorem vitam hoc pacto traducere. Deinde, cum mente, & ratione, queis potiſſimum homines cetera animantia antecellunt, raro admodum uterentur, ſed cœci ſenſuum impetu in voluptates ruerent, proindeque in rixas, & ultiones vecordes agerentur, quae mala iis eventura eſſent praedicendo, nonnullam inſolita rè Deorum opinionem eorum mentibus injeci. Et retardato paullatim veteri eorum furore, impetuque illo ac immanitate temperata, eos docui ex praeteritarum rerum eventu de futuris conjicere, indeque ſibi leges ad vitam aſſumere: unde omnis hominum prudentia orta eſt, veluti ſimulachrum quoddam praeſcientiae divinae. Poſtremo, ut ſexcenta alia praeteream, cum aegrotantes viderem tamquam bruta animantia jacere, nullaque prorſus ope juvari, miſertus eorum vicem, vivendi rationem, herbarumque iis ac lapidum virtutem indicavi, ut deinceps, unde ſibi praeſidium peterent, haberent. His rebus permoti homines, cum tandem aliquando in Coelum rediiſſem, uno ore me Poeſi, Vaticinan-

cinandi ſcientiae, & Medicinae praefecerunt. Ego vero tunc demum harum rerum patrocinium ſuſcipere auſus ſum, cum Pater, adhibito omni Deorum Conſilio, authoritate ſua me etiam atque etiam hortatus eſſet, ne precantium voces ſuperbe deſpicerem, ſed amplexarer divinam opem implorantes. Nequibam enimvero ego tot inſimul rebus moderari, ut ſi Poeſeos, & Vaticinii ſatagerem, Medicinam nullo pacto curare poſſem. Ne ergo totam rem abjicerem, Æſculapium (cui non ob ſuum delictum, ſed ob malivolorum calumnias antea, mi Pater, iratus fueras) hujus artis ſcientia praeſtantiſſimum, quippe quem, & ego, & peritiſſimus Chiron diligentiſſime Medicinam docuiſſemus, vice mea huic Provinciae praefeci. Nec alioqui injuria me id feciſſe dici poteſt: nam quod ego Hominum, Deorumque primus inveneram, recte quidem, optimoque jure poteram filio meo delegare. En vobis, Judices, meas fraudes, quibus ad Medicinae Regnum perveni, atque ad filium meum tranſtuli. Exponam modo vobis eadem brevitate quibus artibus, quove aſtu adminiſtraverim. Primum autem illud a Te

quac-

quaeram, Neptune, quamobrem putes, cujuſque compendii cauſa, me, cum bene mortalibus facere poſſem: ſuperbe, & Tyrannice dominationem exercuiſſe? Niſi me ſceleſtum, & omnium improbiſſimum, non maledictis e trivio temere arreptis, ſed veris certiſque criminibus, eſſe confirmas; cui Te Deorum perſuaſurum reris, me ſponte mea tantarum cladium, & malorum hominibus cauſam fuiſſe? Quod ſi contra apertiſſimum eſt, me totas vires, atque omnem potentiam, numenque meum in id ſedulo impendere, atque omni tempore conſtanter impendiſſe, ut hominum generi quoquo modo poſſem opitularer, atque inſervirem, quam rem agimus, Neptune? Judiciumne Tu hocce fore putaſti, an Nympharum, & Tritonum convivium, in quo Tu, olentiſſimis herbulis coronatus, inter lectiſſimorum piſcium delicias oſcitanter recubans, pro libidine ludere, & quicquid liberet effutire poſſes? Atque ideo ſuſpicor, Te tanta libertate, atque inclementia contumeliarum ac maledictorum jacula in nos, innocuoſque Medicos, amariſſimo felle illita, conjeciſſe: Nam ſi hunc locum, hos Judices, hanc coronam cogi-

cogitaſſes, certe nunquam talia effudiſſes; quibus neſcio, turpius mihi ſit, an gravius reſpondere. At facile equidem patior, maledicendi licentia a Te ſuperari, integramque tibi eam victoriam libentiſſime concedam. Vobiſque etiam, Judices, veſtraeque dignitati id tribuam; & tantum in reſpondendo digrediar, quantum defenſionis neceſſitas poſtulabit. Porro quaenam iſta tandem fuiſſet ambitio, quae dominandi cupiditas tam inhumana tamque praepoſtera, quae amantiſſimos, & obſequentiſſimos per ſummos cruciatus, nulla de cauſa interficeret? Nonne id mihi potius faciendum fuit, quod revera feci, ut eos nunquã intermiſſa munificentia ita mihi addictos, deditoſque redderem, ut impietatem vel hoc nomine ex horrerent, quod eam ſine ſummo ingrati animi crimine amplecti non poſſent? Quod ſi ego, Judices, ad mea genua provolutos doloribus & morte affeciſſem, tantamne creditis tarditatem hominum, ut tamdiu mea templa ſtare, ſtatuas adorari, thure & odoribus coli ſiviſſent? An potius per omnia delubra vindices circumlaturos fuiſſe ignes, ſimulacra foede truncata deturbaturos, om-

omni denique contumelia atque dedecore authoritatem numenque meum affecturos. At, clamabit Neptunus, Medici tuis permoti conſiliis, tuoque numine adacti mortalibus tot cladium miniſtri extiterunt. Scilicet, Neptune, in tanta criminum meorum copia, nimium cito ad aliena, & tralatitia confugiſti. Primum enim Tibi reſpondere poſſum, minime quidem veriſimile eſſe, ullos unquam Medicos extitiſſe, qui ultro, ac voluntaria immanitate tam crudeliter in mortales ſaevierint; quos ipſos (ſi quis aliquando tanta improbitate fuit) malos ſane non ego, aut Medicina, verum ſaevitia potius ſua, & prava indoles effecerunt. Deinde valde equidem demiror, cur Tibi in mentem venerit dicere, mea potius culpa, quam ſapientiſſima Patris mei conniventia hominum ſcelera evenire. Namque ego, mi Patrue, quid facerem? Quo pacto hominum maliciae reſiſterem? Quo fulmine, quave adeo poteſtate eos percellerem? Frater Tuus Tibi, ea de re arceſſendus fuerat, non ego. Atque ipſe fortaſſe Tibi, pro conjunctione & neceſſitudine veſtra, ſuorum conſiliorum arcana reſeraſset, quibus de cauſis ne-

nedum malos Medicos, ſed tot etiam omnis generis, ſicarios, parricidas, alio-ve immani ſcelere commaculatos atque inquinatos ſinat incolumes, alacreſque volitare. Quae omnia nobis omnibus ob-ſcuriſſima, profundaque nocte, ac denſa caligine videntur involuta atque conte-cta. At quando malorum Medicorum de-licta mihi potiſſimum objicere Tibi, Ne-ptune, viſum fuit; debueras idem quae ab iis benefacta, & ſapienti utilique con-ſilio inventa, atque excogitata ſunt, ad me etiam referre. Quae tot tantaque ſunt, ut omnia Medicorum crimina, ſi quae aliquando fuerunt, vel a Te ipſo poſſint facillime deprecari. Qua in re non ego vobis, Judices, aliquid proferam; ſed lubens & volens ſilebo. Ii ipſi, quos cruciatos, ludificatos, necatoſque a Me-dicis Neptunus dixit, loquentur. Teſtes ſint homines, iterumque, atque iterum homines. Horum Ego fidei ac teſtimo-niis, quorum de re agitur, acquieſcere vos, Judices, velim, non odioſis, inani-buſque Neptuni calumniis. Adeo enim referta eſt omnium annalium memoria praeclariſſimorum & plane divinorum fa-cinorum quae Medici omni aetate, atque

in

in unaquaque Terrarum Orbis Regione, in curandis hominum morbis egregie, & fideliter exantlarunt, ut omne profecto defenſionis meae tempus deberem abſumere, ſi minimam ex iis partem conarer modo referre. Illud autem ſufficiat, ceu per tranſennam, vobis indicaſſe, eos tanto ſemper apud mortales in honore habitos, ut praeterquamquod divitiis longe ceteris omnibus praeſtiterint, gratiaque apud omnes mirifice floruerint, ſummi etiam, Principeſque viri Medicinam exercere, ad laudis & gloriae participationem, non ſint dedignati. Nec mihi in tam aperta re aliud agendum eſſet, quam clariſſima tantummodo Medicorum nomina memorare, ut omnem continuo dubitationem ab animis veſtris excuterem. Verum patientia veſtra, Iudices, abuterer, tempuſque male diſperderem, ſi in omnibus, quae in me Medicoſque, neſcio quo furore ac iracundia percitus, accuſator meus congeſſit, tamdiu immorarer. Percurram nihilominus leviter omnia, ne forte ulla in me criminis nota propter ſilentium meum inhaeſiſſe videatur. Sane quod Medicinam, rem ſuapte natura ſimplicem, Medicos, me auſpi-

ce, affirmaſti, variam, compoſitamque ad conficiendam humanam gentem, reddidiſſe; Ea vox, mi Patrue, quod tua pace dixerim, imperiti indoctique eſt. Nam obſecro Te, quo pacto ſimplex Medicina dici poteſt, cum ei tot tamque varia morborum genera proponantur? Cum non eadem mulieribus, eadem viris, nec eadem diverſis, & aliquando nec iiſdem etiam aetatibus praeberi poſſint; ſed pro temporum, aetatum, locorum, corporumque varietate, varia itidem medendi ratione uti neceſſe ſit? Sectarum autem multitudinem quis nobis niſi Neptunus objiciat? Quod philoſophiae, Judices, oppido glorioſum eſt; id iſte Medicinae, quae & ipſa magnam partem philoſophia continetur, crimini vetere contendit. Praeterea quaenam ars, aut quae unquam diſciplina eos omnes, qui eam ſequerentur, concordes unanimeſque habuit? Non Pictura, non Poeſis, non Rethorice, immo, quod portenti ſimile eſt, nec Matheſis. Hominum natura haec eſt, mi Patrue, ut nunquam multi idem velint; duo verum vel tres quam rariſſime. At in tanta opinionum diverſitate, & repugnantia, quid tutius eſt aut

pru-

prudentius,quam nulli effuſe favere;ſeque nemini veluti vinctum, conſtrictumque tradere? Itaque ut inter philoſophos, qui maxime aſſenſum cohibere norunt, nihilque audent pro vero affirmare, omnium ſapientiſſimi apud homines perhibentur: ita, quos Tu per ſummam injuriam monogrammos Medicos appellas, ceteros omnes authoritate ſupereminere aequum eſt, ac optimos ſcientiſſimoſque cenſeri. Nam nil ſapientius ab humano ingenio fieri aut excogitari potuit, in tanta Medicinae rerumque Medicarum dubietate, quam obſervationibus diligenter inſiſtere, nihil temere, nihil incolſulto probare, & ſe, aegrotumque nunquam in irrevocabilem caſum dare. Verum haec omnia, ut percipitis, Judices, quamvis longiori oratione vix indigent, nimis tamen properanter. Vocat etenim me ea criminationis pars,qua Neptunus de aegrotorum ſomniis, Aeſculapiique reſponſis ſane quam diſerte diſſeruit Debueras profecto, Neptune, hominum potius ſuperſtitionem ridere, eorumque, quibus tuendorum templorum cura demandata erat, avaritiam & aſtum ejus fraudis inſimulare, quam me aut Aeſculapium inſcios, in-

innocenteſque ea de re obtorto collo in judicium rapere. Etenim (quod aliquanto pluribus verbis referam, cum vos, Judices, benignitate veſtra tam attente me audire videam:) ut quiſque aegrotus paullo difficilior erat, vel a morbo longiuſcule diſtinebatur, continuo ad AEdituos, Sacerdoteſque Aeſculapii accedebat, datoque aere, locum in templo ad deprecandam a Deo ſalutem, quae erat eorum perſuaſio, facillime ab iis impetrabat. Ibique uſque eo manebat, donec de Dei voluntate ſibi certior factus eſſe videretur, atque hinc nimirum omnia illa ſomniorum monſtra oriebantur. Nam cum multa ſecum ipſi vigilantes, pro maxima convaleſcendi cupiditate, imaginarentur: aliorumque aegrorum exitus, & admirabilia portenta ab ipſis Sacerdotibus ſaepiſſime acciperent: atque draconem, qua forma homines filium meum effingere conſueverunt, intentis oculis acerrime intuerentur; quid mirum, ſi eadem fere dormientes, paullo fortaſſe confuſiora, & turbatiora ſibi conſpicere, ac audire videbantur? Eo pacto, Judices, aegroti in fraudes ſe ſe ipſi induebant, nulla ope profecto coelitus adjuncta. Ora-

cula

cula autem aud minus facilem & expeditam defenſionis rationem habent. Ea etenim ex iis, atque ea magna pars eſt, quae vere a me, Gnatoque meo reddita ſunt; optima nempe & appoſita eorum morbis medicamenta continent, qui a nobis expetiverunt. Quae res adeo nullam dubitationem habet; ut omnino nullum ejus generis reſponſum proferri poſſe audacter affirmem, quod non utilem, ſalubremque medicinam contineat. Pauca vero oracula ſubditiva, quae innocuo Sacerdotum noſtrorum dolo (perſpicite, Judices, quam parum diſſimulanter tantis de rebus loquar, ita me fidentem humanitas veſtra effecit) conficta, noſtroque nomine hominibus ſunt prolata; nugatoria ſcilicet ſunt, & plerumque nec utilia, nec noxia. Quam conſuetudinem ideo aud magnopere excindendam expellendamque curavimus, quod cum nihil omnino reprehendendum contineret, quam maxime ad Deorum cultum apud mortales adaugendum, noſtramque omnium authoritatem potentiamque amplificandam mirifice pertinebat. Nec ego, Judices, eum morem, ſi is forte minus alicui veſtrùm probabitur, primus induxi.

xi. Nam celeberrimae Patris mei Dodonaeae quercus, quod vetuſtiſſimum omnium oraculum eſt, ſatis mihi amplam vel ad excuſandum authoritatem, vel ad imitandum exemplum praebuerunt. Venio nunc ad rem ipſam; ad amaras nimirum baccas, animalium oculos, cornua, & id genus quiſquilias. Qua in re quidem jocularem quamdam, & circulatoriam facundiam praeſeferre mihi Patruus meus viſus eſt: ac contra tanti Imperatoris Majeſtatem riſum in re maxime ſeria captare. At quid voluerit, quid eo loci reſpexerit, plane Judices, ignoro niſi quod ea ideo videbatur tantopere exagitare, quaſi meis, ac Medicorum dolis non ſuapte natura hujuſmodi res vim quamdam medicam, atque ad ſanitatem inſita ſemina continerent. Cui tanto in crimine quid reſpondeam? Quove pacto me apud eum, maxime acerbum, & inexorabilem, Judices, purgem? Praeſertim cum longe majus mihi malum imminere ſuſpicer; idem enim paullo poſt mihi objecturum credo, quod ignis fraude mea caloris cauſam in ſe habeat; nix refrigerandi, ac ſimilia hujuſcemodi. Num ergo jocamur, Judices?

 Num

Num hinc tanta expectatione ludendi cauſa convenimus? Nam cum talia objiciantur, quis hoc judicium eſſe, voſque Judices, quis ſerio Neptunum agere ſuſpicetur? Niſi forte, Medicos non iis, quae ut ratio aut experientia commendaret, ſed pectinibus & echinis morbos depellere maluiſſet. Quae cum obtrudere non auderet, aquas, ſuum patrimonium, arripuit, iiſque mihi bellum denunciavit. Atque, ceteros accuſationis ſcopulos praetervecta, eo tandem pervenit oratio mea, Judices, quo eam & ſumma expectatione veſtra vocari, & ab accuſatore jampridem flagitari, triſti minacique vultu, adductiſque ad frontem ſuperciliis, intellexi. Expectas fortaſſe, Neptune, ut ea, quae tot verbis de mirifica aquarum virtute memoraſti refellam; at vana ſpe illectus, mi Patrue, ut id expectares animum induxiſti tuum. Nam quis tam praerupta unquam erit audacia, ut apertiſſimam rem, tamque quotidianis experimentis firmatam audeat oppugnare? Quod ſi alicui unquam tam durum os obtigerit, ac tanta contumacia animum efferaverit, ut adverſus aquas inſurgat aliquando: equidem mihi certum,

tum, immotumque eſt, aquarum virtutem contra invidorum atque ignavorum calumnias enixe, omnique ſtudio tueri. Verum quoniam ad Te hanc aquariam Provinciam dixiſti pertinere; & me, filiumque meum, noſtroſque vulgo diſcipulos aquas, tamquam duriſſimum hoſtem exhorrere copioſiſſime declamaſti; neceſſitatem mihi injectam eſſe arbitror, de aquis, earumque uſu brevi diſſerere. Et niſi ipſe mihi anſam, quam in hac diſputatione apprehenderem, dediſſes, longe modo repetenda mihi eſſet defenſio mea. Nam cum me jam inde ab initio herbas aqua maceraſſe dixeris, fundamenta mihi jacta eſſe exiſtimo, quibus innixus univerſam defenſionem ad culmen uſque poſſim attollere. Hinc enim Judices, ipſo criminatoris mei teſtimonio, me nullo tempore ab aquarum uſu refugiſſe colligere poteſtis, immo eas omnibus pene medicamentis immiſcuiſſe. Quod cum criminatori noſtro, judices, propter maximam vim veritatis, inconſulto excidiſſet, incogitantiam ſuam callido certe conſilio emendavit. Dixit etenim, me eo pacto fucum feciſſe mortalibus, & magnum nequitiae exem-

plum eo invento edidiſſe; cum herbis ea per dolum tribuerem, quae ſolae, nulloque prorſus adjumento aquae poſſent. O ſuavem accuſatorem! O crimen horribile! Nec Deorum, nec hominum quiſquam, qui ſana mente eſſet, adhuc dubitavit, Neptune, quin magna ad arcendos, ſanandoſque morbos vis herbis ineſſet. Tu modo, ab alga areniſque ſubito emerſus, inventus es, qui ad conflandum mihi crimen id negare volueris, rerumque etiam Naturam in meam perniciem acerbe converteris. Ideo autem ad eum modum aquis uſus ſum, quod Tibi uni dictum volo Neptune, ut eae latitantem herbarum virtutem ejicerent, illamque per humanum corpus facilius ſua fluiditate diffunderent. Atque hinc illud etiam facillime perſpici poteſt, quam inane, ac mere accuſatorium ſit quod dixiſti, Emiſſarios meos aquis adeo infenſos fuiſſe, ut eas ab oculis, etiam aegrotorum amoverint. Factum id quidem eſt, Judices, & vere maxima vulnera hoc inſtitutum hominibus inuſſit. At nec a meis diſcipulis, nec conſilio meo id ſceleris admiſſum eſt. Quorumdam novatorum poſtremis hiſce temporibus ſin-

ſingulari audacia, atque infinita ingenii oſtentandi intemperantia illud incendium, quo remotiſſimae regiones vaſtabantur, in Patriam, veluti Palladium quoddam accitum eſt. Ut hoc laethali munere, frequentiſſimiſque concivium ſuorum funeribus inſignem ſibi gloriam, opeſque maximas compararent. Quorum equidem diſciplina, Judices, nihilo aſperius in iſtius aquas, quam in me, Gnatumque meum invecta eſt; Etenim hi veterem ſcholam, gravem eam, ipſaque vetuſtate venerandam, tanta confidentia aggreſſi ſunt, ut, perterrefactis rei novitate, atque inſolentia meorum interpretum animis, terga continuo verterent, campoque paventes decederent; eorumque facibus apertam atque expeditam quaquaverſum incendendi viam relinquerent. Quo factum eſt, ut homines extremi caloris, quem ipſi induxerant, impatientes, ſiccitate ac ſiti compulſi, ad extremum frigus temerario ſane conſilio confugerint. Meorum autem diſcipulorum aequabilis uſquequaque fuit, ac temperata doctrina. Aquas etenim nec effuſe amplexati ſunt, nec omnino rejecerunt. Verum eas, uti cetera

 me-

medicamenta, aliquando quidem prodeſſe, alias vero inutiles, aut etiam laethales eſſe crediderunt. Exundationes autem iſtas, quas in quodam Italiae angulo (nec enim ulterius, Judices, progreſſae ſunt iſtius aquae, ſed reliquus, immo totus Terrarum Orbis mea jura conſtantiſſime reveretur) modo in uſu eſſe cognovimus, quammaxime ancipitem medendi rationem continere: ideoque nonniſi deſperata ſalute, atque in quibuſdam tantummodo morbis ad eas deſcendendum eſſe arbitrati ſunt. Quae ne a me conficta eſſe, temporis cauſa, ſuſpiceris, Neptune, ad optimorum Medicorum, & Philoſophorum commentarios te mitto, ut eos aquarum quidem uſum retinuiſſe, abuſum rejeciſſe cognoſcas. Nequaquam vero praetermittendum eſt, ad me meoſque interpretes abs tuis calumniis vindicandos, eos quodammodo impenſius quam aquarii iſti tui aquas coluiſſe, atque ad hominum utilitatem adhibuiſſe. Siquidem balnearum uſum, quà tepentium, quà frigidarum, aegris pariter, ac benevalentibus adeo apud omnes Gentes, ob maximam earum utilitatem, inculcarunt, ut ſolenne omnibus aliquan-
de

do Populis fuerit, publice, privatimque Thermas extruere. Quod modo etiam pene ab omnibus Aſiae, Africaeque Nationibus retinetur, quae vel ob idipſum omnes reliquarum Terrarum homines longe valetudine, ac ſanitate antecellunt. Et quamvis alicubi, propter nimiam rei voluptatem atque frequentiam, in luxum molliciemque ea abiecit conſuetudo; turpe tamen Tibi eſt, Neptune, ab aſseclis quoque tuis, eam quaſi in totum eſse rejectam. Quin etiam, ſi te ea quae apud homines fiunt ſcire, aut omnino curare intelligerem, Antonium Muſam, clariſſimi nominis apud mortales Medicum in medium adducerem, qui ad morem iſtum tuum aquis vulgo uſus eſt, idque notiſſimo experimento in hominum hiſtoriis teſtatum reliquit. Nam is Caeſarem Octavianum Romanorum Imperatorem, graviſſimo morbo implicitum gelida reſtituit; deindeque ſemper frigidis medicamentis curavit, quod ei ad longaevitatem aud leviter profuiſſe compertum eſt. At idem Muſa paullo poſt Marcellum Auguſti generum, ipſiſſimo ſoceri morbo laborantem iiſdem aquis interemit. A qua exitus diſ-

ſimilitudine apertiſſime intelligere poteritis, Judices, aquas, ut cetera medicamenta, quae huic ſaluti modo fuerint, eodem in morbo alteri occultiſſimis ſine rationibus, mortem afferre. Et ſi Tu, mi Patrue, ex fide loqui velles, nonnullos (vide quam tecum modeſte agam) tuis etiam iſtis aquis occiſos eſſe confitereris, cum vel non ſuis temporibus, vel non ſuis morbis exhibitae eſſent aegrotantibus. Cognoviſtis igitur, Judices, vetuſtiſſimos Medicos non modo non reſpuiſſe aquas, ſed frigidarios etiam, & aquarios fuiſse, cum res nivem, & aquam poſtularet: atque eosdem aliam, atque aliam perſonam, pro temporum opportunitate, aegrorumque indigentia induiſſe. Multiplex etenim & varia res eſt Medicina; & ſinguli fere homines peculiarem quandam medendi rationem requirunt. Idque tum propter diſſimilem corporum conſtitutionem, tum propter Regionum, quas incolunt, aeriſque & ciborum diverſitatem. Ut eorum ſtultitia nunquam ſatis reprehendi poſſit, qui ubi aliquis ingruit morbus, confeſtim ſolenni, ſtatoque medicamento omnibus ho-

hominibus, cujuſcumque aevi, ac valetudinis ſint, imprudentiſſime medentur: ne paullulum quidem in aegri corporis innatis, propriiſque affectionibus immorantes. Qua modo imprudentia carere prudentiſſimos Medicos audiſtis, Iudices, Neptunum acerbiſsime ferre: qui veluti parricidium iis objicere paullo ante auſus eſt, quod non gelidis uſque utantur aquis, ſed tepentes aliquando, vel calidas adhibeant; quaſi nil aetas, aut valetudo, nil morborum varietas, aut temporum, Regionumque diſsimilitudo ad variandam medendi methodum, apud ſapientiſsimos Philoſophos valere debeat, ſed, veluti e Praetoris albo formula ad agendum accepta, nil ultra eam Medicis liceat moliri, aut audere. At pudet me tanto apparatu, tantaque Iudicum authoritate haec ſerio declamare, quae ſane flocci non ſunt. Quare, his miſsis, ad alia progrediamur. Tu vero, Neptune tantum quod aquarum magnus Imperator es, & omnia maria ſummo imperio coerces, Tibi tuiſque Medicinae Regnum deberi cenſes? Verum enim vero non bene rationes ſubduxiſti, & gravis nimium error in iſto

 cal-

calculo tuo latet. Etenim non modo pars tantum Medicinae, aquae ſunt; ſed haec ipſa pars ut aliquid prodeſſe poſsit alienis viribus frequentiſsime indiget. Nam plerumque aqua iſta tua nive comite, ſeu potius duce opus habet; ſine cujus ope praeſentiſsimum venenum eam aegrotis eſſe aud raris experimentis animadverſum eſt. Nix vero, mi Patrue, Patris mei, nequaquam tua eſt. Ideoque Iuppiter nubium coactor ab hominibus dicitur pluviaque, & nive omnia late loca conſpergere. Si Tu ergo mihi aquas tendes objicere, ego Tibi continuo nivem opponam. Et quando aquarum Tibi nomine Medicinae tutelam deberi dices, ego propter paternas nives id patrocinii ad me traham. Praeterea loqui nos de fontium ac fluminum aquis profecto non inficiaberis; falſae etenim illae tuae ad omnes humanos uſus quam inſulſiſſimae ſunt. At oppido incertum eſt, a mariné, an potius a pluviis nivibuſque flumina ac fontes oriantur. Poſſem igitur hanc Tibi dicam impingere, ſcholaeque diſputationibus, ac rationum anguſtiis, & ambiguitatibus Te implicare. Quanoa re jura illa Tua, quae tam vehemen-

menter paullo ante jactitabas, nullo negocio ruere poſſe animadvertis. Verum, mi dulciſſime Patrue, (vide quid inter tuam aſperitatem, meamque lenitatem & largitatem interſit) omne hac in re meum jus tibi libentiſſime largior. Tam enim apertis firmiſque rationibus defenſio mea ſubnixa eſt, ut haec & nonnulla hujuſcemodi negligere, atque contemnere tuto poſſim. Eſto igitur tuae aquae ſint. Age jam quid fiet Neptune, ſi Dii omnes tuo permoti exemplo, vel tua potius incenſi contumelia, ſuum quiſque jus vindicabunt? Neque enim me tantummodo intempeſtiva iſthaec ambitio tua aggreſſa eſt; verum Deos omnes, quibus aliquo nomine medicarum rerum, quas Tu nullas eſſe putas, patrocinium eſt. Quid ſi Libero viſum fuerit ab uvis, & vino, quae in ſua tutela ſunt Medicorum manus arcere? Quantumne cenſes vulnus hoc juſſu infligi Medicinae? Incredibile enim dictu eſt, Judices, quantam in ſe vim vina contineant. Immo, ne plus aequo aquarum tuarum honore ſuperbias, ſcito Neptune, ea omnia, quae mira fieri ab aquis modo praedicabas, egregie, cumulateque vi-

num etiam efficere. Idquè in iis praeſertim regionibus, quae ad Borealem plagam jacent. Immodica etenim frigora, quibus Terrarum totus tractus ille riget, adeo humana corpora firmant atque obſtipant, ut longe aptius, & utilius illorum locorum homines calidis medicamentis, ac potionibus curentur. Deinde haec ſapientiſſima Soror mea oleam ſibi, quam propriam jamdudum habet, jure meritiſſimo vindicabit. Detracta autem olea, truncatam, & mancam nimis opportuna parte Medicinam habebimus. Quod vero majus quoddam, ſeu totum potius eſt; ſi Ceres, quae frugum herbarumque omnium patrocinium habet, in ſuum jus Medicos vetet irrumpere, quid, amabo Te, Medicina fiet? Aut quid demum Tu cum aquis tuis rerum geres? Aquas videlicet iterumque aquas ſitientibus & nec ſitientibus effuſe ingerens, egregium ſane Te Medicum: haut vero nimis accuratum ac diligentem Pincernam praebebis. Extimeſcendum vero eſt, ne homines ſub Tua tutela Pyrrae rurſum ac Deucalionis tempora formidare pavidi incipiant, cum, ſe ſuoſque omnes aquis unde-

undequaque perfuſos, atque madentes miſeri circumſpicient. Quamobrem Judices, ſi unquam ſecundum Neptunum cauſam dandam exiſtimabitis, quod prudentia atque aequitas veſtra ſuſpicari me vetat, brevi dilacerandam vobis, & in fruſta comminuendam Medicinam praenuncio. Omnes etenim Dii, qui ſpoliatos ſe ſe poteſtate ſua a Neptuno videbunt, ſuas protinus ſibi res a vobis attribui jure contendent, ut iis pro arbitrio hominibus juvandis utantur. Tunc, per Jovem, impietatem, a qua tantum vos timere Neptunus voluit propter duos in Medicina Tyrannos, egregie, Judices, tot Regulis, ac Dynaſtis conſtitutis, reſtinxeritis. Et tunc Neptunum ad vos denuo aſcenſurum confido, non quidem, ut modo, longinquis terroribus Deos perterrefacientem, & terribilia quaedam vaticinantem; ſed flentem ac gemebundum, quod jam homines ob tot dominorum inſolentiam aquario Patrono expulſo, novaque dignitate protinus exuto, ſe ſe ab veſtra dominatione ſubtraxerint, atque in plenam libertatem vindicaverint longiuſcule, quam ab initio conſtitueram orationis

aeſtu

aeſtu abreptus locutus ſum: idque non tantum ob triſte hoc, & lentum Medicinae imperium retinendum; ſed ad veritatem vobis patefaciendam, neve tantorum ſcelerum in me opinionem ſuſciperem. Sane ſi Gigantes iterum Terra pareret, quibus ſedes haſce excindendas, delendaſque impius furor proponeret, aud tantus equidem pavor nobis, Judices, injiceretur, quantum ob ſomnia ſua, ac aniles delirationes Neptunus inferre conatus eſt. Cui poſtquam, vobis bene juvantibus, reſpondi, nil amplius plane laboro. Eripite mihi, Judices Poeſim, eripite Vaticinium, in Terras rurſum dejicite, alia quoque ſuppliciorum genera excogitate; omnia firmo, hilarique etiam animo ferre poſſum; dummodo crudelis, ſaevus, perfidus, ſceleroſus eſſe non dicar. Egone hoc ampliſſimo loco me dignum exiſtimarem; ego conſpectum veſtrum, Judices, quo nihil auguſtius eſſe poteſt, non exhorrerem, ſi tam foeda, & immania facinora, non dicam, admiſiſſem, ſed animo tantum ac cogitatione verſaviſſem? Magna eſt, Judices, conſcientiae vis; atque adeò magna, ut etiam occulto crimine

mine nulloque accuſatore,& judicio,vultus tamen ipſe, oculique nos prodant, & quod animo nequicquam premimus, nobis invitis patefaciamus. At me quidem praeter delictorum participationem, aud magnam hoc judicio jacturam facere poſſe cognoſcitis. Æſculapium haec tela petunt. Is omnia, quaecumque vobis viſum fuerit ei hoc judicio inferre, ſuo pectore vulnera excipiet. Qua re, Judices, quid poteſt indignius eſſe? Eum, qui ob medicinam in Deorum numerum relatus ſit,ob idipſum poſt tot ſecula dejici, atque infami judicio damnari? Quid tunc faciet infelix? quo ſe conferet? Ad hominesne ibit? Quos ſua crudelitate dilaceraſſe vos judicaveritis? Ad Deoſne, atque in hoc Concilium veniet? Ubi pro foribus triſte decretum adſpiciat: ideo ſe a Medicinae gubernaculis depulſum fuiſſe; quod adductis ad impietatem mortalibus, imperium veſtrum prope deleveris. Vel ad infeliſſimum Patrem confugiet? Cum quo calamitatem, & lacrimas communes habet? Suſcipite igitur innocentium patrocinium, Judices, neve nos, alienae ambitioni inſervientes, nullo crimi-

ne,

ne, ſed frigidis jejuniſque calumniis condemnetis. Abſit a Deorum judiciis invidia: abſit omnis in judicando temeritas; quae ne in ſapientum quidem hominum coetibus locum habet. Atque eo fortius malivolentiae, atque ſaevitiae, Judices, veſtris ſuffragiis reſiſtite, quo praeclarius, majoriſque animi eſt, gravius alienis, quam ſuis injuriis commoveri.

MERCUR. Ehus vos Dii omnes, quibus ſuffragii ferendi jus non eſt, nec ſententiam aliquo pacto dicturi eſtis, protinus exurgite foras, atque abſcedite in proximum hoc conclave. NEPT. Ego jus meum tenebo, & ſinminus ſententiam, utpote reus, dicam, tacitus tamen interero. APOLLO. Enimvero id iniquiſſimum eſſet. Explora Patris ſententiam mi Frater. MERC. Quammaxime. Tibi Neptune, cum primis diſcedendum eſt; ita Juppiter, ac omne Deorum conſilium cenſet. NEPT. Quando ita cenſent, nil moror. MERC. Ego jam hoc oſtium ambobus peſſulis occludam, nequis fortaſſe curioſus rimari poſſit. Sane, Frater, diſertiſſime Te tuumque Regnum tutatus es; atque ego miratus

ſum,

ſum, Te qui Poeta ſis, egiſſe hodie Rethorem profecto aud inſulſe. APOLL. Quid Tibi viſus eſt Pater? MERC. Quid faceret, quaeſo? Cui Neptunus tam prope eſſet, ut nedum loqui, ſed ne nutare, quidem aut nictare ei liberum fuerit. APOLL. Ceteri vero Dii? MERC. Ceteri vero Dii aud mediocriter oratione tua commoveri viſi ſunt, Ita ut ſpei plenus ſim, Neptunum primo quoque tempore ad ſuos fluctus, & antra rediturum ſurdo agmine. APOLL. Timeo ne quid Juno turbet. Et Minerva nimis ſevera fronte ſedit; nec me unquam intuita eſt. MERC. Ne verere, Diana Tibi pro ſexcentis erit. APOLL. At vereor ut poſſit. MERC. Nimium formidoloſus es: quid faceres, ſi manifeſte tenereris? APOLL. Ah Frater, animus mihi male conſcius eſt; nam vera magnam partem ſunt quae in me Neptunus conjecit. MERC. Aintu vera? APOL. Vera. Aſt id ego, non culpa aut voluntate mea Tibi pro fraterna caritate factum confirmo. Filii hoc, Filii peccatum eſt. At Neptunus ad nos; cave de his mutias Frater. NEPT. Quid vos adoleſcentuli in angulum hocce receſſiſtis?

ſtis? Tuque, Mercuri, jam aperte, quantum quidem in Te eſt plus Fratri faves, quam Patruo. MERC. Ignoſcendum ſi adoleſcens adoleſcentem, Frater Fratrem diligo. At quidnam obſecro meus favor huic proderit? Mihi non judicandi, ſed juſſa pronunciandi munus eſt. APOLL. Sine, per Amphitritem Te Patrue oro, ut ſaltem Fratrem germanum mearum fortunarum miſereat: neve ſi Regnum a me, & vetuſtiſſimam tutelam extorquere conatus es, odiis tendas ulterius, mihique contendas eripere meorum etiam amorem, & lacrimas. NEPT. vide ne ominoſum Tibi ſit Apollo, qui futura cognoſcis, tuis rebus ante peractum judicium tam luctuoſe illacrimari. MERC. At haec alias videbitis. Nunc intro properate, factum conſultum eſt. JUPP. Adeſdum Mercuri, Deorum Decretum quammaxima voce pronuncia.

MERCURIUS.

JOVIS. SATOURNEI. F. DEORUM. SENATOM. CONSOLOIT. DE MEDICINAL. TOUTELA. SENATOSQUE. QUOM. FREQUENTISSIMOS. ESSET. EX.

EX. PALLADOS. SENTENTIA. ITAI. EXDEICENDOM. CENSOIT. UTEI. APOLLO. EEIUSQUE. GNATOS. AISCULAPIOS. EEA. TOUTELA. CONTINOUO. DECEDANT. NEVE. COUIQUAM. EEORUM. DISCIPOLO. POUBLICE. MEDICINAM. EXERCENDEI. JOUS. AMPLIOUS. SIET. PREIVATEIM. VERO. SEIQUIDEM. VELINT. EXERCENDEI. JOUS. SIET. POUBLICE. AUTEM. PREIVATEIMQUE. DE MEDICINA. RESPONSITANDEI. JOUS. PENES. NEPTUNOM. EEOSQUE. QUEI. EEI. REI. PRAIFICIENTOR. ESTO. SEI. QUEIS. NEC, AQUARIOS. MEDICOS. SECUS. AC. DI. JOUSSERONT. FACERE. AUSOS: SIET. CONTINOUO. ENDO. IGNEAS. AD. EXTREMOM. MERIDIEM. TERRAS. DEPORTETOR REI. JOUDICATAI. DIES. X. IUSTEI. SUNTO. MERCOURIOS. HAIC. IOUSSA. PER. OMNEIS. GENTEIS. PROMOLGATO.

SCRIB. DI. OMNEIS. ADFUERONT. PRAITER. DIANAM.

POST. GEIGANT. VICTOR. OLYMP. CIↃIↃIIX.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google